

Korente Shεen Tudunmωo Pɔli ya sεmε nizhiimε wemu tun Korente shεen mu ge

Jøgø yε mu we sεmε we d'a tun wε?

Pɔli w'a we sεmε we tun Korente egilizi wu mu. Korente wu li bye Girékii fiige ki kugbωo le. Kegaanja tapyege kulo li bye lii. Yeeponɔ ni yebyaa gbaara Pɔli ya pye Korente ni egilizi wu sinduun wu ni (Kapyegee 18).

We sεmε we kakana juŋɔ

Tuun wemu ni Pɔli ya we sεmε we ka ge, lee bi wu ta Efese kulo li ni, Azi fiige ki ni. A Korente shεen pii di shε foro wu na, na wu yege keree kii na. A w'i kee wo jøshørɔ ka sεmε wu ni. Girékii pu bye Korente shεen. Kawagaa njehεnjeε ki bi bye wà Korente egilizi wu ni ge.

Korente shεen bi taa taa. Lee wuu na Pɔli ya pu yiri na pu pinne, p'i bye nigin. Wee tuun wu ni Fεfεerε Munaa l'a loolodahaa kiimu kaan ge, a Pɔli di kalaa kan pu mu kee wo shønrigana nizaana shizhaa na. A wu xhɔ na jo sanha taanjεegε shizhaa na we sεmε wε ni (1 Korente Shεen 13). Wu funŋɔ ki bye w'i pu yεri, n'a daa fɔɔ ya yaa na doroo torogana lemu na ge, p'i lee cε. Wu funŋɔ ki bye p'i Kile pεlegana li bε cε.

Sεmε wu kafila juŋbøya

1 Korente Shεen 1:1-9 Pɔli fò mujuu.

1 Korente Sheen 1:10—4:21 Beganhara temu ti bi waagi leni pu te ni ge, Pøli ya jo ni pu ni tee keree na.

1 Korente Sheen 5 Ná wemu w'a døðørø ti pye ge, egilizi wu sipyii p'a yaa na wee yeege puyε te ni.

1 Korente Sheen 6 N'a daa fεε ya yaa na puyε kiiri n'a daa baa fεε mu wε.

1 Korente Sheen 7 Celenεnε ni gbajiire ni gbaxøørø.

1 Korente Sheen 8—10 Yaperεε xaara keree.

1 Korente Sheen 11 Kile pølegana egilizi ni, ni Kaføø fεfεεrε yalige ki keree.

1 Korente Sheen 12—14 Fεfεεrε Munaa jidaan li wo loolodaa keree, ni taanjεegε keree.

1 Korente Sheen 15 Xujεnε li keree.

1 Korente Sheen 16 Wari wemu p'a pinne la baa fεε pu wo døge wu kaa na ge, ni fò keree.

Pøli ni Sositεnε fò mujuu

¹ Ne Pøli, Kile ya ne wemu yiri wu jidaan funjø ni, na pye Yesu Kirisa wo tudunmø ge, ne ni wù ceborona Sositεnε, wèe p'a we sεmε we yàa, na wu tun yee mu.

² Yee piimu pu ne n'a daa fεε Korente kulo li ni ge, Kile ya yee piimu yiri na pye wuyε wuu, na yi pye fεfεε Yesu Kirisa wo karijεegε ki funjø ni ge. Na fara lee na, yee piimu bεεri p'a wù Kaføø Yesu Kirisa mεgε ki pøle na yi yaha xuu wemu bεεri ni ge, yee bε mu wèe ya wu tun. Wèe Kaføø wu ne wii, na ne yee bε wo. Wèe ya yi shaari:

³ Wù To Kile ni wù Kaføø Yesu Kirisa wu niimε ni najinjε kan yi mu.

Pəli ya baraga təri Kile na Korente shəen wuu na

4 Nε baraga təri Kile na tuun bεeri ni yee wuu na. W'a yee le niime ni Yesu Kirisa wo karijεegε ki funjø ni, lee wuu na nε baraga təri wu na.

5 Yee na nε ni Kirisa ni karijεegε ni, Kile w'a yanmuyø bεeri kan yee mu. W'a kafila jogana wo lajε kan yee mu, na Kile koro li bε wo lajε kan yee mu.

6 Kirisa jomø pu wèe ya jo yee mu ge, yee ya pu kemε logo, na pu mara xuuni yi zələo pu na.

7 Lee funjø ni, yee piimu p'a wù Kaføø Yesu Kirisa wo cabaña ki sigeē ge, Kile wo loolodaa la shishiin ya ta xuunjø yee na wε.

8 Wee Kile yε pyaa ki da ba fanha kaan yee mu, fo na shε nə wù Kaføø Yesu Kirisa cabaña ki na, kənhø jaagi xuu wa shishiin ganha ba da yi na kee caña wε.

9 Bani Kile nε nəmee føø. W'a yee yiri na pa lenε wu Ja Yesu Kirisa wo karijεegε ki ni, wee wemu wu nε wèe Kaføø wu ge.

Pəli ya Korente shəen pu yεri na pu bε

10 Ayiwa na cebooloo, na yi nεeri wù Kaføø Yesu Kirisa mεgε ki wuu na. Yi bε ni yi yε ni! Yi ganha bu waagi wa shishiin yaha wu jé yi tε ni wε! Yi bε yaha wu sii baraga ta yi tε ni! Yi binne nəmee na! Y'i binne fungønyø yi bε na!

11 Bani na cebooloo, nε yi logo wù ceboroshø Kulowe wo sipyii pii nø na na bεganhara ti wa yee tε ni.

12 Na pii pu wa yu yee ni na Pəli wuu pee nε; pii di yu na Apələsi wuu pee nε; pii di yu na Pyεeri wuu pee nε; pii bε di yu na Kirisa wuu pee nε.

13 Wee tuun wu ni, yee wa giin na Kirisa wu bε w'a taa taa gε? Ta nε Pəli w'a xu yee wuu na korikoritige ki na? Kelee ta nε wo mεgε ki na yεrε yee ya batize?

14 Nε na pye nε sipyä watii batize yee ni Kiripusi ni Gayusi kadugo na wε, nε Kile shaari lee wuu na.

15 Lee funnɔ ni, sipyä wa shishiin wa da já jo na nε mεgε na wee ya batize wε.

16 Uun dε, can wi! Nε wa Sitefanasi wo puga sheen pu bε batize. Li bu foro pii ni, nε sipyä watii cε nige nε wemu batize yee ni wε.

17 Bani Kirisa ya ta nε tun na nε wa batizeli pyi wε, ga na nε wa Kile Jozaama pu yεrε li pyi. Nε di wa lee yεrε li pyi ni sipyii wo fungɔngɔ fεerε ni wε, kənhə Kirisa wo korikoritige ki xu wu ganha bu da bye kaŋuŋɔ baa wε.

Kirisa w'a Kile wo sefεerε ni wu fungɔngɔ fεerε ti shεε

18 Bani sipyii piimu p'a piin ge, Yesu na xu korikoritige ki na, pee jomɔ pe wo yεrε li nε pee sipyii pii mu ba nahanaahara nε wε. Ga na nε wεe mu Kile wo sefεerε, wεe piimu p'a shɔ ge.

19 L'a ka bε Kile Kafila wu ni na:

«Nε na ba fungɔnyɔ fεε
wo fungɔngɔ fεerε ti kyεegi,
na shizhiinmε fεε wo lajε
wu pye kaŋuŋɔ baa.»*

20 Lee funnɔ ni, yekε fungɔngɔ fɔɔ w'i da já jo sanha wε? Yekε lajε fɔɔ w'i da já jo wε? Kelee sipyä wemu wu nε ke koŋɔ ke wo jomɔ cεvɔɔ ge, yekε wu

* **1:19** Ezayi 29:14; Zaburuu 33:10

bε di da já jo wε? Kile ya ke koŋɔ ke wo fungɔngɔ feεre ti jεri pye nahanaahara.

²¹ Bani ke koŋɔ ke, ki ni ki wo fungɔngɔ feεre ti ni, ki ya já Kile cε wu wo fungɔngɔ feεre ti funŋɔ ni wε. Lee funŋɔ ni, Kile Jozaama pu wo yεre le li jε nahanaahara ke koŋɔ ke mu ge, l'a taan Kile bε mu nago piimu p'a dà wu na ge, wu pee shɔ pee Jozaama pu wo yεre li funŋɔ ni.

²² Ayiwa, Yawutuu pii wa jaha shεshεrε kakan-hanjaa shaa p'i kee ja jii na; Girεkii pii di fungɔngɔ feεre shaa.

²³ Ga wεe kunni, Kirisa wemu p'a kori tige na ge, wee wo jomɔ pu yεre wεe ya byi. Pee jomɔ pe jε nugyεegi jomɔ Yawutuu pu mu, na jε nahanaahara shi wusama mu.

²⁴ Ga Kile ya piimu yiri ge, p'a pye Yawutuu la, p'a pye Girεkii la, Kirisa wu jε pee mu Kile wo sefεεrε ni wu fungɔngɔ feεre.

²⁵ Bani Kile wo keree kiimu sipyii ya byi nahanaahara ge, kee wo fungɔngɔ feεre t'a pεlε sipyii wo fungɔngɔ feεre ti bεeri na; kiimu p'a byi baraga baa wogoo ge, kee baraga ya pεlε sipyii pu bεeri wo baraga ki na.

²⁶ Yi bu li seεri na cebooloo, yee na li ta na Kile ya yee piimu yiri ge, sipyii wo keree wiigana funŋɔ ni, fungɔnyɔ feε nijεhemεε wa yi ni wε, baraga feε nijεhemεε di wa yi ni wε, sipyigbaa nijεhemεε bε di wa yi ni wε.

²⁷ Ga keree kiimu sipyii ya wii nahanaahara ge, kee Kile ya shɔonri lɔ na daga na ke koŋɔ ke wo fungɔnyɔ feε pu shiige. Kiimu p'a wii baraga baa wogoo ge, kee Kile ya shɔonri lɔ na daga na baraga feε pu shiige.

28 Kaa lemu sipyii ya jεreŋε ge, kaa lemu na sipyii ya ḥuguni ge, kaa lemu nε yafiin bε pu mu-i ge, lee Kile ya shəənri lō na daga na sipyii wo keree ki kyεegi, kiimu p'a wii ḥuŋo na ge.

29 Lee funjɔ ni, sipyia wa shishiin da já wuyε pele Kile jahagbaa na wε.

30 Wee Kafɔɔ Kile baraga ni yee ya jé Kirisa wo karijneegε ki ni. Wee Kirisa we wu nε wèè wo fungɔngɔ feere te. Yesu Kirisa baraga ni wèè ya pye sipyitiimεε Kile mu, na bye feefεε, na ḥuwuuro ta na foro jurumu ni.

31 Lee wuu na l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Wemu ba da wuyε sɔ, wufɔɔ wu wuyε sɔ Kile wo nibyegε kii funjɔ ni.»*

2

Pɔli wo Kile Jozamaa yεrε Korente sheen mu

1 Na cebooloo, nε kunni ya shε Kile wo Kile Jozamaa pu jo yee mu tuun wemu ni ge, nε ta na wo kafilacεnε, kelee na wo fungɔngɔ feere shε yee na pu tajogo ni wε.

2 Bani tuun wemu ni nε bye ni yee ni ge, kaa la shishiin funjɔ ya tigi nige nε mu ni Yesu Kirisa yε bε wε, Yesu Kirisa wemu p'a kori tige na ge, fo wee yε.

3 Na fara lee na, na nε yaha yee tε ni baraga bye nε ni wε. Nε bi fyagi bε fo na fuguri.

4 Nε Kile Jozamaa pu yεrε li pye na kalaa wemu kan ge, wee ya ta pye sipyii wo fungɔngɔ feere jomɔ wε. Ga nε bi na jomɔ pu yu, Kile Munaa l'i li wo sefεerε ti shεε.

* **1:31** Zheremi 9:23

5 Kənhə yee wo n'a daa wu nəhə ganha bu deŋə sipyii wo fungəngə feerə na wε, ga wu nəhə di deŋə Kile yε pyaa wo sefəerə ti na.

Kile wo fungəngə feerə te

6 Ga lee bε na, sipyii piimu p'a fanha ta n'a daa wu ni ge, wèe wo kalaa wu jε pee mu fungəngə feerə. Tee jε ke koŋə ke wo fungəngə feerə wε. Sefəerə te ti wa ke koŋə ke juŋə ni ge, t'i jε tee bε wuuro wε. Koŋə ke ni ki sefəerə ti wo fungəngə feerə ti na ba doro.

7 Ga Kile wo fungəngə feerə ti wo yεre wèe ya byi. Kaŋməhənə li jε tee fungəngə feerə te. T'a ŋməhə ke koŋə ke sipyii na. Kile ya ti gbegele yaha wèe mu fo na ta koŋə nəhə sanha zhan wε, kənhə wèe di ba pεŋε ta.

8 Ke koŋə ke wo sefəerə ta shishiin ya tee fungəngə feerə ti cε wε. Pu da bi ta p'a ti cε, pu bi da ga Kafəo, Nəərə Fəo, wu kan pu kori tige na wε.

9 Ga ma na jo ba y'a ka Kile Kafila wu ni wε na tee fungəngə feerə te jε kaa la:

«Sipyə jii sanha daha ja lemu na wε;
 Sipyə niwii sanha li logo wε;
 Sipyə sanha wu funjə bε sha su li na wε;
 Kile kaa ya dan piimu ni ge,
 pee kaa na w'a li gbegele.»*

10 Na ta Kile d'a lee she wèe na Fεfεerə Munaa baraga ni. Bani Kile Munaa ya keree bεeri sεeri fo na ki cεni, ali Kile wo kaŋməhəŋə ki bεeri.

11 Ma bu sipyə wii, munaa le li jε wu ni ge, lee l'a wu fungəngə cεni; ni lee ni wε, sipyə watii da já ki

* **2:9** Ezayi 64:4

ce wε. Mu li wa Kile bε shizhaa na, lemu li jne Kile ni ge, sipyaa wa shishiin da ga lee ce wε, fo Kile Munaa li yε nigin.

¹² Na ta wèe kunni ya Kile Munaa lemu ta ge, lee ya ta pye ke konjø ke wuu wε, ga Kile yε pyaa ni lee ya yiri, kɔnhɔ Kile ya kasaanja kiimu bεeri loolo kan wù mu ge, wù kee bεeri ce.

¹³ Lee wo kafila wèe wa yu. Wèe di wa ta na wu yu na bε ni sipyii wo fungɔngɔ feerε ni wε, ga yemu Kile Munaa l'a yu wù mu ge, yee wèe ya yu. Lee shegana le na wèe wa Kile Munaa li wo can wu shεε na bε ni liyε pyaa wo kafilajo wu ni.

¹⁴ Ga Kile Munaa jne sipyaa wemu ni wε, weefɔɔ da ga gbara lee Munaa le wo keree ki na wε, bani wu ma kee wii nahannahara keree wuyε jii ni. W'a da já ki jaaha ce bε yεre wε, bani Kile Munaa yε nigin gboɔrɔ ni sipyaa ya kee jaaha cεni.

¹⁵ Lee Munaa le bu bye sipyaa wemu ni, weefɔɔ na já da keree bεeri jaaha shɔnri. Sipyaa wa shishiin di wa da já jaagi shan bε wu na wε.

¹⁶ Ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni wε na: «Sipyaa weke wu d'a Kafɔɔ fungɔngɔ ce, ni weefɔɔ na já wu kalaa wε?»* Ga wèe kunni, wèe ya Kirisa wo fungɔngɔ ke ta.

3

Kile wo kapyebiyii pu bεeri pu jne kapyebiyii

¹ Ayiwa na cebooloo, li can koo ni, sipyii piimu ya jaari na sahanji ni Fεfeere Munaa jidaan ni ge, ne ta jo ni yee ni ba ne yaa na jo ni pee ni wε. Ga sipyii piimu p'a jaari ke konjø ke wo jidaan wu

* **2:16** Ezayi 40:13

funjø ni ge, nε jo ni yee ni ba nε yaa na jo ni pee ni wε. Nε yee yaha ba nəhəpiire nε wε n'a daa wu shizhaa na Kirisa na.

² Lee wuu na nε jirimε kan yee mu. Yalige kemu k'a gibile ge, nε ta kee kan yi mu wε, bani yi bi da ga já ki na wε. Ali nijaa we bε ni yee wa da já yalitigbilege na wε,

³ bani ke kojø ke jaarigana na yee wa jaari sanha. Nεpenwaa ni kafilajnejherε te ti wa yee tε ni ge, na tee yaha wà, ta yee ya jaari mε ke kojø ke wo jaarigana na wε? Ta yee ya jaari mε ceepuuro lakuunjø wo jaarigana li na wε?

⁴ En yee ba yu: «Pəli wo nε jε.» kelee «Apələsi wo nε jε.» Ta yee ya doroo mε sipyitiilee torogana na wε, piimu jε Kile Munaa baa ge?

⁵ Wee tuun wu ni Apələsi jε jøgø wε? Ne Pəli bε di jε jøgø wε? Kile wo kapyebyii yε wèe jε, yee ya n'a daa wu ta piimu kejø kurogo ge. Kaføø ya kapyenjε kiimu kan kan wèe mu ge, kee wèe wa bεεri ya byi.

⁶ Tige nε nɔri, a Apələsi di ki løhø le, ga Kile w'a ki pye k'a shø, na le.

⁷ Lee funjø ni, tige ki nɔrivø wu yoo, ki løhø levø wu yoo, wee wa shishiin jε yaaga bε wε. Kile wemu w'a ki pye k'a shø, na legi ge, wee wu jε nujø ki na.

⁸ Tige ki nɔrivø we, ni ki løhø levø wu ni, pu bεεri pu jε nigin. Kile na ba pu saraa na bε ni pu bεεri nigin nigin wu nibyegee ni.

⁹ Bani wèe bεεri pu jε kapyebyejii Kile mu, yee di jε Kile wo kεreyε ye, kelee Kile wo piyεyε ye.

Wa bεεri wo kapyenjε ki pyegana li nøhø na bafaa

10 Ayiwa, Kilε ya niime wemu kan nε mu ge, na saha ni wee ni, nε puga ki nəhə shan yee mu ba popye jnε wε, wemu jnε fungəngə fəo ge. Watii w'a wu wo puuro jnə kən na byi lee jnidaa le na nimε. Ga fo wa bεeri bu kaseegε yaha wu wo puuro ti pyegana na.

11 Bani jnidaa lemu nəhə k'a shan ge, lee jnε Yesu Kirisa. Latii nəhə wa da já zhan nige lee kadugo na wε.

12 Pii na ba sanni kelee wari kelee pεewa faak-ageeye taga pu wo labye wu pye lee jnidaa le na. Pii bε na ba pu wo labye wu pye ni tiye ni, kelee jnà, kelee waha.

13 Kiiri wu wo caŋajii li na ba wa bεeri wo labye tuugo shε na fiinjε. Bani lee caŋajii le wo na ki na ba wa bεeri wo labye wu nəhə wolo, na wu shi shε.

14 Sipyā wemu bu wu wo labye pye lee jnidaa le na, na ki ba wee labye we nəhə wolo k'i ya já yaaga kyεegi wu mu wε, Kilε na ba weefəo saraa.

15 Ga na ki bu wemu wo labye wu sorogo, weefəo da ba kuduun ta wε. Wufəo yε pyaa kii kunni na ba shə. Ga wu shəgana li wa mε, ba na ma sipyā paari, m'a ba da foro ki ni wε.

16 Ta yee ya li cε na jo yee pu jnε Kile wo pεεŋε pugbəhə ki wε? Ta yee ya li cε na jo Kile Munaa l'a tiin yee funyə ni wε?

17 Sipyā wemu bu Kile wo pεεŋε pugbəhə ki kyεegi, Kile bε na weefəo kyεegi. Bani fεfεerε puga ki jnε Kile wo pεεŋε pugbəhə ke, yee di jnε kee pεεŋε pugbəhə ke.

18 Sipyā wa shishiin ganha ba wuyε faanna wε! Wa ba wuyε wii na fungəngə fəo wee jnε na saha ni ke koŋə ke wo keree ni, wufəo wu wuyε pye

nahanaha, kənhə wufəo di já fungəngə fəerə can
can wuuro ti ta.

¹⁹ Bani ke koŋə ke wo fungəngə fəerə ti jəe na-
hanahara Kile mu. L'a ka bə Kile Kafila wu ni-
na: «Puyə pyaa wo shizhiinmə tifuuyo na Kile ya
fungənyə fəe coni.»*

²⁰ L'a ka sanha Kile Kafila wu ni na: «Kafəo ya
fungənyə fəe pu wo fungənyə yi bəeri cə. W'a li cə
na kajəo wa yi na wə.»*

²¹ Lee wuu na sipyə wa shishiin ya yaa w'a wuyə
pəle sipyii wuu na wə. Bani yaŋmuyə yi bəeri yi jəe
yee woyo:

²² Ne Pəli yoo, Apələsi yoo, Pyəeri yoo, koŋə ke
yoo, jiiſərə yoo, xu yoo, nimə wo keree kii yoo,
kiimu k'a ma ge, kee yoo, yee bəeri jəe yee woyo.

²³ Ga yeeyə pyaa di jəe Kirisa wuu; Kirisa di jəe
Kile wo.

4

Kirisa wo tudunməo pee ni pu kapyegee

¹ Ayiwa, p'a yaa na wèe wii Kirisa wo kapyebyii,
Kile wo can niŋməhəmə wu kaa ya le piimu keŋə ni
ge.

² Pu bu kapyenjəe kaa le sipyə wemu keŋə ni,
lemu p'a zhaa wu mu ge, lee li wa mə. Wu pye
jəməe fəo kapyenjəe ki ni.

³ Neyə pyaa ki mu, yee na já yemu jo nə shizhaa
na, kelee sipyii na já kiiri wemu kən nə na ge, nə
lee la wii nayə mu kaa latii wə. Neyə pyaa ki bə di
wa da ga nayə jaagi wə.

* **3:19** Zhəbu 5:13

* **3:20** Zaburuu 94:11

4 Nε zɔ kunni sanha nε jaagi kaa la na wε, ga lee di wa nago kanna sipyitiime nε jnε wε. Kafɔɔ wu jnε nε kiiri kɔnvɔɔ.

5 Lee wuu na, yi ganha bu da kiiri kɔn sipywa shishiin na, na tuun wu ta wu sanha nɔ wε. Yi yere fo Kafɔɔ bu shε ba! Kaa kaa l'a njmohɔ womɔ ni ge, wu na ba kee bεeri yeege kpεεngε na, na sipyii zɔlɔɔ funjɔ keree bεeri shε. Wee tuun wu ni pεεjε kemua yaa ni wemu ni ge, Kile na ba kee kan weefɔɔ mu.

6 Ayiwa na cebooloo, nε keree kiimu jo na ni Apɔlɔsi shizhaa na ge, nε kee bεeri pye na shε yee na, k'i bye yi mu kalaa. Yemu y'a ka Kile Kafila wu ni ge, kɔnhɔ yi ganha bu yee ye wε. Yee wa shishiin ya yaa w'a sipywa wo wo mεgε keree taga w'a wuyε pεlε, wa tɔn di bεn wu mu wε.

7 Bani mu wu wa mayε pεlε mu lee pεlegana li na ge, lekε l'i wa mu mu na toro pusamaa taan wε? Lekε l'i wa mu mu Kile ya ta lemu kan mu mu-i wε? Ayiwa, ni y'i jnε Kile wo niganya mu mu, wee tuun wu ni jaha na mu di mayε pεlε, na li pye kanna Kile ya ta yi kan mu mu-i wε?

8 Ayiwa na cebooloo, yee wo xuugo ki kunni ya xɔ! Yee ya yanmuyo yi bεeri ta na xɔ! Yee ya jnεri saannaa, na ta wεe di sanha saanra ta wε! Nε funjɔ ki wa y'i sii pye saannaa yε pyaa pyaa, kɔnhɔ wεe bε di binne pye saannaa ba yi jnε wε.

9 Bani Kile jnε kanna kadugo yíri w'a wεe yaha, wεe piimu pu jnε Kirisa wo tudunmɔɔ pu ge. Wεe jnε ba sipyii jnε wε, p'a piimu wo kiiri kɔn na yaha xu na ge. Bani wεe ya jnεri yawiye konjɔ bεeri mu ba pee jnε wε. Wεe ya pye yawiye sipyii mu, ni mεlεkεe bε mu.

10 Wee ya ñeri sincere fεe Kirisa wo mege ki wuu na, ga, a yee kunni di ñeri nimε fungonyo fεe pee, Kirisa wo kariñegε ki funjø ni! Wèe ya ñeri nimε baraga baa sipyii, a yee di bye ni baraga ki ni! Wèe ya ñeri yafanhaya, yee di pεεñε taa!

11 Ali nimε we be ni, wèe wa gana xuugo ni waga keñε ni. Cére fàya ya wù yaa wε. Kpoɔnrɔ t'i nəni wù na, ñuñø taleñε di ñe wù mu wε, fo na ñaari ñaari na yeree.

12 Wèe ya wu cére kana labye feni. Pu ba wù shehεle, wèe di duba pyi. Pu ba wù kana, wù na lee xu wùyε ni.

13 Ali pu ñehε ba wèe mege kyεegi bε, wèe na pu ñuñø círi ni lotaan ni. Wèe ya ñeri gara koñø mu. Wèe ya ñeri kajøø baa fo na pa nø ba nijaa ñe wε.

14 Di wa pee jomø pe ka tun yi mu kønhø di shiige le yi ñahaya ni-i dε! Ga n'a pu ka na tun yi mu, kønhø di yi kalaa ba na nagoo ñe wε, piimu ya dan na ni ge.

15 Bani ali yee ñehε kalaatii ta na nø pu kabøfoñøø ke (10.000) bε na, to nigin pe wu ñe yee mu n'a daa wu ni. Wee ñe nε, bani nε wo Kile Jozaama pu wo yεrε li funjø ni yee ya dà Yesu Kirisa na.

16 Lee wuu na, na yi ñeeri y'a na wo ñaarigana li taanni.

17 Kee funjø ki ni n'a da Timote tun yi mu. Na nidaan ja wu ñe wii, na ñe ñømεe føø Kaføø wo kariñegε ki ni. Lemu li wa nε wo ñaarigana le Kirisa wo kariñegε ki ni ge, wu na zhε yi funyø to lee na. Lee ñaarigana li wo kalaa nε gaan tεyε yi bεeri ni egilizii pu beeri mu.

18 Pii wa bi giin yee ni na nε da guri zhε nige yee yíri wε, a peefεε di tabaara lø le puyε ni.

¹⁹ Ga Kile bu sōo n'a da mō nige di shε yi yíri wε. Wee tuun wu ni, kafilagbo wemu pii tabaara fεε pii wa yu ge, nε ba nō wà, lemu li jne pu wo se kaa li ge, nε na lee cε.

²⁰ Bani Kile wo saanra ti jne jnō kafila kajii wε, ga sefεεrε kajii li jne lii.

²¹ Ayiwa, lekε kaa di wa yee na wε? Di da se ni yakpəngø ni yi fεni laa? Ta di zhε ni taanjεegε ni lotaan ni?

5

Torogaguuno lemu l'aja Korente egilizi wu ni ge

¹ Ayiwa na cebooloo, shenjεhemεε p'a yijo nε mu na dədərø ta ti wa yee tε ni, dədərø temu ti jne ali piimu bε jne Kiriceen wε, pee bε ya gbara ti na-ε ge: Nε logo na yee wa nigin w'a wu to shø kɔn shø wu na na pye wu shø.

² A tabaara di nəhø yee ni sanha na taha lee bε na. Le kaa le bi yaa li sii yee nahaya tanha xuuni, kɔnhø wemu w'a li pye ge, wee di waa laha yi na.

³ Nε wa yee tε ni wε, ga na fungøngø d'a pinne ni yi ni. Nε kunni ya kiiri kɔn xø we ná we na, ma na jo naye pyaa bε ki jne wà.

⁴ Ayiwa, yi ba ba yiye pinne tuun wemu ni Kafø Yesu mεgε na, na bε wo fungøngø ki na binne ni yi ni, na fara wù Kafø Yesu wo sefεεrε ti na.

⁵ Y'i wee sipyä we le Shitaanni kejε ni! Kɔnhø wu ceepuuro ti wo lakuuŋø k'i gyεεgi, wu munaa le di ba shø Kafø Yesu cabanya.

⁶ Nuŋø wa li na yee p'a yiye kεrε wε! Ta yee ya li cε na jo buuri shizhεnhεrε nifεnhεfεnhεrε yε t'a myεdənhəŋø bεerι yirige wε?

7 Yi buuri shizhenherε nilεεrε ti bεeri yeege yiye te ni, kənhə y'i bye myedənhoŋə nivoŋə. Bani li can koo ni shizhenherε wa yi ni wε, na li kajuŋə pye Nuwuuro ti wo Kalenε li Dubyapige ki jne wèe mu, kemu ya wolo na pye saraga wèe wuu na ge. Kee jne Kirisa wuyε pyaa.

8 Wee tuun wu ni, wù kalenε li gba! Wù ganha bu li gba ni buuri shizhenherε nilεεrε ti ni wε! Lee kəri jne: Wù ganha bu li gba ni kakuuyo, kelee ni dədərə ni wε! Ga wù li gba ni shizhenherε baa buuri ni. Wee buuri we jne can ni fefεerε wèe zələo pu na!

9 Nε yi ka na tun yee mu na səmε wu ni jo sipyii piimu p'a taanfεegε pyi ge, jo yee ganha ba gari ni peefεε ni wε.

10 Ga lee wa nago kanna yee pu kən laha ke koŋə ke wo taanfεegε pyevεε, ni ki natakuumə fεε, ni ki nagaalaa, kelee ni ki yapεrεgaan bεeri na-ε de! Lee bu yaha li pye, fo yi bu foro ke koŋə puga ke ni.

11 N'a da li she yi na jo sipyia wemu bεeri w'a yu na n'a daa fɔɔ wee jne, na taanfεegε pyi kelee natakuumə keree, kelee yapεrεgaanra, kelee na shehεε pyi, kelee singbaa, kelee nagaara ge, yi ganha bu binne ni wee wa ni kaa la shishiin na wε. Ali yee ya yaa yi pinne li bε ni wee sipyia wa ni wε.

12 Piimu jne Kiricεen wε, na kiiri kən pee na, lee jne ne wo nibyii wε. Ga n'a daa fεε piimu pu wa yee wo egilizi wu ni ge, yee p'a yaa na pee wo jurumu wu kiiri kən.

13 Piimu jne Kiricεen wε, Kile yε pyaa na ba kiiri kən pee na. Ga ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni wε na: «Yee pu kakuubye wu kəri yeege yiye te

ni.»*

6

N'a daa fεε ya yaa p'a puyaε yiri fanha puga wε

¹ Naha k'a yee pye bεganhara bu jé yee wa ni wu ceboro tε ni, yee da ga shε ni pee jomø pe ni n'a daa fεε pu mu wε, ga piimu jε Kiriceen wε, yee na dεrε yiye yiri fanha puga, pee mu wε? Lee ya saha wε.

² Wee tuun wu ni ta yee ya li cε na fεfεerε sipyii pii pu da ba kiiri kɔn ke koŋɔ ke na wε? Ayiwa, ni li wa nago yee pu da ba kiiri kɔn ke koŋɔ ke na, keree kiimu ki jε kafεnhεfεnhεŋε ge, naha na yee pye yee ganha bu já kee shɔɔnri yiye tε ni-i wε?

³ Ta yee ya li cε na wεe pu da ba kiiri kɔn ali mεlεkeε pii bε na wε? Ni lee na ba bye, kafεnhεfεnhεŋε kii k'a byi wù tε ni ke koŋɔ ke na ge, yee na kee shɔɔnri kanha dii wε?

⁴ Na ta kii keree kii k'a di bu jomø le yee tε ni, sipyii piimu jε yaaga bε Egilizi koo ni-i ge, yee na dεrε shε pee pye yi kiirikɔɔn!

⁵ N'a yi yu kɔnhɔ yiye pyaa bε di li cε na shiige ki jε kii. Shεn nigin bε ya sii yee tε ni fungɔngɔ fɔɔ wemu na já cebooloo pu tε kayuu jo-e ya?

⁶ Ayiwa, ta l'a saha can na, nago ceboro wa wu shε kayuu teŋε ni ceboro wa ni fanha puga, sipyii mu piimu jε Kiriceen wε?

⁷ Bεganhara na jé yee tε ni fo na shε yee pye yee na yiye yiri fanha mu, lee yε pyaa wa yee mu nuzogoro. Naha k'a yee pye yee ya gbara yee p'a katiibaagaa kii xuli yiye ni-i wε? Naha na yee di ya gbara ye p'a naŋmahara keree xuli yiye ni-i wε?

* **5:13** Duterenome 19:19 ni 22:21-24 ni 24:7

⁸ Ga fo yee na tere na katiibaagaa ni nañmahara ti pyi. Go yi cebooloo na yee wa ki pyi!

⁹ Ta yee ya li cε na jo taa ñε sipyitiibaalaa mu Kile wo saanra ti ni-i wε? Yi ganha ba yiye faanna wε! Taanfεεge pyevεε yoo, yapεregaan yoo, dədəo yoo, namaa piimu bε ya puye sinneε ge, pee yoo,

¹⁰ nagaalaa yoo, natakuumø fεε yoo, singbaa yoo, yayirilee yoo, javafεε yoo, pii p'a shishiin tajege wa Kile wo saanra ti ni wε.

¹¹ Kiiyahaganja kii sipyii pii wa bi bye yee bε ni. Ga Kile ya yee jé, na yee pye fεefεε na yeege kakuuyo ni, na yee pye sipyitiimεε Kaføø Yesu Kirisa mεgε na, Kile Munaalibaraga ni.

Kaføø wuuro ti ñε n'a daa føø ceepuuro

¹² Pii wa yu yee ni na keree bεeri ñø ya kan yee mu! Ga n'a da li shε yi na jo kuduun wa keree bεeri ni wε. Keree bεeri ñø ya kan, ga nε kunni di wa da ga nayε yaha bulo kaa tuugo bεeri mu wε.

¹³ Pii bε wa yu sanha yee ni na yacerε kaa na yalige ya yàa, yacerε bε d'a yàa yalige kaa na. Can wu ñε wii. Ga canja ka wa ma, Kile na ba yi shuun wu bεeri kyεegi. Ga sipyaa ceepuuro te kunni, tee ya ta yàa dədøørø kaa na wε. Kaføø wuu na ti ñε, Kaføø bε di sipyaa ceepuuro ti marani.

¹⁴ Kile w'a Kaføø ñε na yeege xu ni, wu na ba wèe bε ñε na yeege xu ni wu sefεerε ti baraga ni.

¹⁵ Ta yee ya li cε na jo Kirisa yatεnyε yi ñε yee ceepuuro ti wε? Wee tuun wu ni, nε ma na Kirisa wu wo yatεngε ka lø na taga navarashø yatεnyε sogolo gε? Lee kunni ya saha wε.

¹⁶ Kelee ta yee ya li cε na jo sipyaa sipyaa w'a sinne ni navarashø ni ge, ma ni wu ni, yi bεeri ya ñεri

ceepuuro nigin wε? Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Pu shuun wu bεeri na jεri ceepuuro nigin.»*

¹⁷ Ga sipyaa wemu bu wuyε kan Kafɔɔ mu, weefɔɔ ni Kafɔɔ ma bye nigin wu Munaa li ni.

¹⁸ Y'a fe dədɔɔrɔ jaha na. Jurumu wemu sama sipyaa ya byi ge, wee ya dani wu ceepuuro ti kpεenje ke na. Ga sipyaa sipyaa w'a dədɔɔrɔ pye ge, jurumu w'a pye wuyε pyaa ceepuuro ti na.

¹⁹ Ta yee ya li ce na jo yee ceepuuro ti jε Fεfεerε Munaa li wo Kile-pεεnε pugbɔhɔ wε? Lee Fεfεerε Munaa le wa yee funyɔ ni. Kile w'a li kan yee mu. Yee jε nige yiye wuu wε.

²⁰ Bani pεewa na Kile ya yee shɔ. Lee wuu na y'a baraga tεri Kile na ni yi ceepuuro ti ni.

7

Celenεnε kelee gbajiire keree

¹ Aiywa, y'a yegeye yemu ka na tun na mu yi sεmε wu ni ge, wù shε yee fεni. L'a jɔ ná mu wu ganha bu cee lɔ wε.

² Ga kɔnhɔ dədɔɔrɔ ganha ba byi wε, ná bεeri ya yaa wu cee leŋε, cee bεeri di gbaga je ná mu.

³ Ná ya yaa w'a lemu pyi wu shɔ mu ge, wu lee jɔ yaha cee wu mu. Cee bε ya yaa w'a lemu pyi wu poo mu ge, wu bε di lee jɔ yaha ná wu mu.

⁴ Bani cee ceepuuro tiyε pyaa jε wu wuuro wε, ga wu poo wuuro ti jε tii. Mu shiin li wa, ná bε wo ceepuuro tiyε pyaa jε wu wuuro wε, ga wu shɔ wuuro ti jε tii.

⁵ Wee tuun wu ni, yi ganha ba yiye shege wε! Yi bεshuun na já jo na bε yi na, na tuun wa pye yiye

* **6:16** Zhenεzi 2:24

kadugo na, kɔnhɔ y'i wee tuun we pye Kile-jn̄erēgē na. Ga wee tuun we bu doro, y'i guri pye ni yiyē ni sanha! Ni lee bε wε, y'a da já yiyē na wε, lee funjɔ ni Shitaanni bε na yi taanna wii di yi tɔ̄gɔ le jurumu ni.

6 Ye n'a yu mε yi mu ge, yi yεri yεri jomɔ pu wa pii, li wa fanha kaa wε.

7 Li da yaha nε kaa na, sipyii bεeri ya yaa pu pye ba nε jn̄e wε. Ga wa bεeri nī wu loolodaa li wa Kile mu. Kaa la wo loolodaa wa wa mu, la bεtii bε wo loolodaa bε di jn̄e wa bε mu.

8 Ayiwa, piimu pu wa pu sanha gbaya je, kelee na cèe leŋε-ε ge, nī cèe piimu wo namaa p'a xu ge, nε funjɔ na kunni, pee pu kori yaha mu pu yε ba nε jn̄e wε. Lee ya jo shεn.

9 Ga pu bu da p'a da já puyε na wε, wee tuun wu ni p'a yaa wa bεeri wu gbaga je, kelee na cee leŋε. Bani, lee ya pɔ̄rɔ pu mu pu kori yaha wà mu, gbaya kelee cèe la di da pu sorogo.

10 P'a n'a daa fεε piimu kan xɔ puyε mu ge, ye n'a da jo pu mu ge, yee wa neyε pyaa wo nijoyo wε, ga Kafɔ̄ wo yɔ̄ yi wa yii. Yee yi wa mε jo, cee wu ganha bu da wu gbaga xɔ ná wu mu wε!

11 Cee wemu shiin bu foro wu poo mu, wee tuun wu ni w'a yaa wu wuyε yaha wà ná baa, kelee wu guri shε bε ni nale wu ni. Ná bε ya yaa wu wu shɔ yaha wε.

12 Ayiwa, ye n'a da jo pusamaa mu ge, yee wa Kafɔ̄ wo nijoyo wε; neyε pyaa k'a yee yu. Ce-borona wa bu bye n'a daa fɔ̄, wu shɔ di jn̄e n'a daa fɔ̄ wε; cee wu bu sɔ̄ na diin wu mu, ná wu ya yaa wu wu yaha wε.

13 Ceboroshə wa bε shiin bu bye n'a daa fəo, wu poo di jε n'a daa fəo wε; ná wu bu səo na cee wu mara wu shə, cee wu ya yaa wu foro wε.

14 Bani na ná wu yaha wu jε Kiricen wε, wu ni cee wu bu bye shiizhan, w'a Kile tεeŋε. Mu shiin cee wu bε jε wu bu da wu jε Kiricen wε. Wu ni ná wu bu bye shiizhan, wu bε ya Kile tεeŋε. Lee kaa bε wε, pu nagoo pu na bye kanna pu jε Kiriceen wε, na ta pu d'a Kile tεeŋε can can na.

15 Ga pu shuun wu ni wemu wu jε n'a daa baa fəo wu ge, wee bu jo wu foro n'a daa fəo wu ni, yi wu yaha wu foro wu ni. Wee tuun wu ni n'a daa fəo w'a pye cee wu la, wu shiin ya pye ná wu la, wu na bye wuyε mu. Kile ya yee yiri, kənho y'i ba bye jaŋiŋε na.

16 Bani mu cee n'a daa fəo we, dii m'i da já bye m'i li cε na mu wu da ba ma poo wu jnuŋə wolo wε? Kelee mu ná n'a daa fəo we, dii m'i da já bye m'i li cε na mu wu da ba ma shə wu jnuŋə wolo wε?

Mayε yaha ba ma bye a Kile di ma yiri wε

17 Lee niŋε na foro wà, wa bεeri ya yaa w'a jaari w'a sahanji ni wu loolodaa ni, Kile ya lemu kan wu mu ge. Kile ya wufəo yiri na wu yaha yahama pemu bε ni ge, wu da jaari w'a sahanji ni pee bε ni. Wee kalaa we n'a gaan n'a daa fεe pu mu egilizii pu bεeri ni.

18 Kile bu sipya wa yiri na wufəo ta w'a cekəɔnrə pye xə, wufəo wu wuyε yaha wà mu. Wu shiin bu wemu yiri na wufəo ta wu sanha cekəɔnrə pye wε, wufəo ganha ba li shaa nige fo wu gən wε.

19 M'a cekəɔnrə pye yoo, ma ya cekəɔnrə pye-e yoo, lee la shishiin kajəo jε wε. Lemu wo kajəo li

wa ge, lee li wa mε na Kile wo jømeejogoo ki koo jaari.

²⁰ Kile ya wa bεeri yiri, na wufø̄ yaha yahama pemu ni ge, wufø̄ ya yaa na wuyε yaha pee yahama pu ni.

²¹ Kile bi ma yiri na ma yaha bulooro ni, ma ganha bu lee kaa taga ma funjø̄ cønri wε. Ga taconø̄ bu da ki na jε ma mu m'a foro bulooro ti ni, m'a yaa ma foro ti ni.

²² Bani sipyä wemu Kafø̄ ya yiri na wu yaha bulooro ni ge, weefø̄ ya jεri wuyε wo Kafø̄ mu. Sipyä wemu bε di bu bye wuyε mu, Kirisa bu ma yiri, m'a jεri wu bulo.

²³ Kafø̄ ya yee shø̄ pεremε pemu na ge, p'a waha sheen. Wee tuun wu ni yi ganha bu bye sipyii wo buloo wε.

²⁴ Na cebooloo, Kile ya yee bεeri nigin nigin wu yiri na yi yaha yahama pemu ni ge, wa bεeri ya yaa wu kori pee yahama pu ni.

Mudasiilee keree

²⁵ Piimu pu wa pu sanha namaa ni cèe kalee pye na bada-ε ge, yemu n'a da jo pee mu ge, yee wa Kafø̄ wo nijoyo wε, neyε pyaa k'a na fungø̄ngø̄ shεe pu na. Ga Kafø̄ wo cemε pu baraga ni, y'a yaa yi dà na jomø̄ pu na.

²⁶ Kanhamma pe pu wa nimε ge, pee kanhamma pu wuu na nε li ta jo l'a pø̄rø̄ wa bεeri mu wu kori yaha ba w'a sii wε.

²⁷ Cee bi jε ma mu, ma ganha bu wu yaha wε. Ma shiin bi jε ma sanha cee lejε wε, wee tuun wu ni m'a mayε yaha wà mu cee baa.

²⁸ Ga lee bε na, ma jεhe cee lejε, ma ya jurumu pye wε. Dojnijε fucεri nacebaa bε jεhe gbaga je, wu

ya jurumu pye wε. Ga kanhama see wo p'a da ba nɔni gbaya cèe ni cèe kafεε na pu jnifεεre ti ni. N'a bi giin di yi jnuŋɔ wolo pee kanhama pu ni.

29 Ayiwa na cebooloo, ye n'a giin di jo yi mu ge, yee yi wa mε jo koŋɔ ki taaxɔɔ l'a tεεŋε. Wee tuun wu ni, piimu pu wa ni cèe ni ge, pee pu la le puyε ni Kafɔɔ wo labye wu feni. P'i bye kanna cèe bε jnε pu mu wε.

30 Piimu p'a mεhεε suu ge, pee di la le puyε ni Kafɔɔ wo labye wu feni. P'i bye kanna pu bi mεhεε bε suu wε. Piimu p'a fundanga pyi ge, pee di la le puyε ni Kafɔɔ wo labye wu feni. P'i bye kanna pu bi fundanga bε pyi wε. Piimu p'a zhɔ pyi ge, pee di la le puyε ni Kafɔɔ wo labye wu feni. P'i bye kanna yaaga bε bye pu mu wε.

31 Piimu p'a koŋɔ yaŋmuyɔ ye shaa ge, pee di la le puyε ni Kafɔɔ wo labye wu feni. P'i bye kanna pu bi koŋɔ ke yaŋmuyɔ ye shaa bε wε. Bani koŋɔ ni ki yaŋmuyɔ yi wa da mɔ y'i xhɔ wε.

32 Lee wuu na n'a bi giin jo funzhaga katii ganha bu jé yi ni wε. Sipyɑ wemu wu jnε wu sanha cee lɔ-ε ge, Kafɔɔ wo jidaan keree ki ma bye weefɔɔ wo cɔnrɔmɔ keree. Wu funzhaga kaa bεeri li jnε lemu li da wu pye wu taan Kafɔɔ mu ge.

33 Ga wemu bu cee leŋε, wee ma ke koŋɔ ke wo yaŋmuyɔ kaa taga wuyε funŋɔ cɔnri, kɔnhɔ wu daan wu shɔ mu.

34 Lee funŋɔ ni wu fungɔngɔ ki ma jnεri na wu kilee na se kabaya shuun na. Cèe piimu jnε gbaga ni wε, na fara doŋiŋε pushaa na, pee bε ma pu funyɔ shaa ni Kafɔɔ jidaan keree kaa ni, kɔnhɔ p'i já pye Kafɔɔ wuu pu keree ki bεeri ni. Ga cee wemu wu jnε

gbaga ni ge, wee wo funzhaga ki ma gaanj ke koŋɔ
ke wo yanmuyɔ ye yíri, kɔnhɔ wu daan wu poo mu.

³⁵ Yeeyɛ pyaa wo kuduun kaa na n'a ye yu, li wa
nago kanna fanha n'a giin di bye yi na wɛ. Ga na
funŋɔ ki wa y'i da jaari jaarigazaana na, y'i daha
Kafɔɔ nɔhɔ ni ni yi zɔlɔɔ pu bɛeri ni.

³⁶ Ná wemu bu li cɛ na wee wa da já wuyɛ co
wu curɔ tাাan wɛ, wu mɛhɛ wu leŋɛ na saha ni wu
fungɔngɔ ni. Lee ne jurumu wɛ.

³⁷ Ga ná wemu bu li kɔn wuyɛ funŋɔ ni na ta wa
shishiin ya wu karamu wɛ, na jo wu da wu curɔ
leŋɛ wɛ. Wu bi dà li na, na wu fungɔngɔ kaa li
takyεegεŋɛ wa da yíri xuu wa shishiin ni wɛ, ayiwa
lee ya jɔ.

³⁸ Lee funŋɔ ni wemu bu wu curɔ leŋɛ, kasaana
w'a pye. Ga wemu bɛ bu sɔɔ na wu wo yaha wà leŋɛ
baa, lee ya pɔrɔ shen.

³⁹ Ayiwa, cee bɛeri w'a gbaga je ná mu ge, na ná
wu yaha jni na, cee w'a pɔ yaha wu na. Ga ná wu
ga xhu, wee tuun wu ni w'a pye wuyɛ mu. Ná bɛeri
w'a wu taan ge, wu shɛ gbaga je wee mu, kɔnhɔ wu
pye n'a daa fɔɔ.

⁴⁰ Ga ne wo funŋɔ na, wee cee wu bu sɔɔ na wuyɛ
yaha wà mu, lee na bɔrɔ wu mu fo xuuni. Ne bɛ di
wa giin bɛ jo Kile Munaal i wa ne bɛ ni.

8

Yapɛrɛɛ xaara

¹ Wù shɛ nime yapɛrɛɛ xaara ti wo jomɔ pu feni.
Can wu ne wii na jo wèe bɛeri pu ne ni lajɛ ni ma na
jo ba yee wa yi yu wɛ. Ga wee lajɛ we ya tabaara

leni sipya ni. Na ta taanjuegē di se ni n'a daa fōo ni jaha na n'a daa wu ni.

² Sipya wemu ba wuyε wii na wee ya keree cε, Ayiwa wee sanha keree cε ba keree ya yaa k'a jeni wε.

³ Ga Kile kaa ba dan sipya wemu ni, weefōo Kile ya cε.

⁴ Ayiwa, yee ya yegejε pye yapεrεε xaara ti shizhaa na, na ta wa na já ti xa? Wà li cε na jo yapεrεgo jε yafiin bε wε, banī Kile nigin pe yε wu jε.

⁵ Can kunni wu jε wii, yanmuyo njehεyε wa fugba we, ni jinjε ke na sipyii na yi pyi na kilelεε, na li pye kanna kilelεε njehεmεε pu jε pu mu na fara kafεε njehεmεε na.

⁶ Ga wèe mu kunni, Kile nigin pe yε wu jε; wee jε To Kile, wee w'a yanmuyo yi bεeri yàa. Wee wuu bε wèe di jε. Kafōo nigin pe yε bε di jε; wee jε Yesu Kirisa. Wee baraga ni yanmuyo yi bεeri wa yàa, wee baraga ni bε wèe wa jnifeεre na.

⁷ Ga n'a daa fεε pu bεeri wa sanha we can we cε na finjε wε. Pii wa yee ni piimu wa bi tεε na yapεrεε kaan ge. Pee ba tee xaara te xaa, pee ma li yaha puyε funyø ni na yapεrεε xaara ti jε tii. Pu n'a daa wu wo fanha jεrε funjø ni p'a li ta na pee ya puyε nɔrøgø.

⁸ Na ta joyalige di wa da já wèe pye wèe pu Kile tεεjε wε. Wèe ya te xaara te yaha wà xabaa la, lee wa da yaaga wolo wèe ni wε. Wèe shiin ya ti xa la, lee wa da yaaga le wèe ni wε.

⁹ Ga lee bε na, yi kasεεgε yaha yiyε na. Yi na já da yanmuyo bεeri li yi jidaan funjø ni. Ga wa ganha

ga wu jidaan yaha wu pye kajuŋɔ di baraga baa fɔɔ tɔɔgɔ le kakuŋɔ ni wε.

¹⁰ Bani mu wemu w'a yu na mu ya yaaga cε ge, baraga baa fɔɔ wa bu mu ja mu ya tiin na li yapεrε la wo pεεŋε puga ni, ta lee da wu luu waha yapεrεε xaara xha na wε?

¹¹ Lee funjɔ ni, wee ceborona baraga baa fɔɔ wemu bε wuu na Kirisa ya xu ge, ta mu wo lajε wu ya pye kajuŋɔ na bɔɔngɔ nɔ wee na wε?

¹² Yi ba lee pyi, yi cebooloo pu jurumu y'a luu. Bani baraga jε pu ni keree kiimu wo bye na wε, yee wa pu logoo wari na waa kee na. Lee funjɔ ni Kirisa yε pyaa na y'a wee jurumu wu pyi.

¹³ Lee wuu na, yalige ke n'a da lii ge, kee bu da ki na da bye kajuŋɔ di nε ceboro tɔɔgɔ le jurumu ni, nε na gahari kee yalige ke ni, kɔnhɔ di ganha bu na ceboro wu pye wu to wε.

9

Kirisa wo tudunmɔ wu tayerege jε kemu ge

¹ Ayiwa, ta nε jε nayε wo wε? Ta nε bε jε Kirisa wo tudunmɔ wa wε? Ta nε bε ya wù Kafɔɔ Yesu ja wε? Ta yee bε pu jε wee labye we wo kuduun Kafɔɔ na wε?

² Ali pii jεhε bye p'i ya sɔɔ li na na Kirisa wo tudunmɔ nε jε wε, yee ya yaa yee pu li cε na Kirisa wo tudunmɔ nε jε. Bani yee na jé Kafɔɔ wo karijεegε ki ni, lee li wa li shεε na Kirisa wo tudunmɔ nε jε.

³ Piimu p'a nε kaa yu, na zɔ teri nε na ge, we kafila we nε daga na pu jɔ shuu:

4 Na wèe yaha wèe na ne Kirisa wo tudunmɔɔ, ta yalige ni yagbaya ya yaa na gaan wèe mu wù labye wu wuu na we?

5 Ta li ya saha nago wèe be pu wù wo shɔ wa lɔ, wee di da jaari ni wù be ni ba Kirisa wo tudunmɔɔ pusamaa, ni Kafɔɔ wo ceboronamaa pee, ni Se-fasi* ye ne-e we?

6 Kelee ne ni Barinabasi ni, ta wèe ye p'a yaa na labye watii be pyi, kɔnhɔ wù na já w'à wù nolige taa?

7 Mii yee d'a li logo, wa w'a sɔrɔsiire pyi, wufɔɔ di nɔhɔ kuri yere ni wuyε ni we? Kelee wa wu εrezen tiire nɔri wu ganha ba ti nagoo li-i we? Kelee wa w'a yapɔrɔyɔ naha, wu ganha ba yi jirimε gbuu-i we?

8 Yi ganha ba giin na yemu sipyii wa yu ge, na yee ye ne pye na tɔegɔ tasinŋε we. Bani yee ninuyɔ y'a ka Kile wo saliya wu be ni.

9 Kile tudunmɔɔ Musa ya yi ka saliya wu ni na: «Ma ganha bu jɔ le nù jɔ na na wu yaha wu na shinma tanhana tanhana we.»* Ta niiyε ye ni Kile ya wu funjɔ shaa na ye jo?

10 Li can koo ni, ta wèe wuu na be w'a yi jo we? Wèe wuu na w'a yi jo kunni. Bani li waha l'i waha, wemu w'a faa pyi ge, w'a yaa w'a wu pyi wu da daa; wemu be w'a shinma sani ge, wu be di da wu sani, wu da daa wu taa le na.

11 Ayiwa, wèe p'a Kile jomɔ pu nuguro nugi yee mu. Wee tuun wu ni wèe be na lɔ yee keŋε yaŋmuyɔ ni, ta lee ya ye wèe na?

* **9:5 Se-fasi:** Arameyε sheen jomɔ pu ne pii, Girekii ma jo na Pyεeri.
Ke mege ke kɔri wu ne na faaga. * **9:9 Duterenɔmε 25:4**

12 Ni pii di wa wee kuduun we taa yee mu, ta wu ya yaa ni wèe ni sanha na toro peefee tàan wε? Ga wèe ya ta lee pye wε. Wèe ya kanhama tuugo bεeri soro wùyε ni, kɔnhɔ kaa la shishiin ganha ba bari Kirisa wo Kile Jozaama pu yεre li na wε.

13 Yee kunni d'a li cε be na jo piimu pu wa labye pyi Kile-pεεηε pugbɔhɔ ki ni ge, Kile-pεεηε pugbɔhɔ ki ni pee wo nɔlige ya fòro. Piimu be pu wa saraya nizogoyo yi wo saraya yi tawologo ki ni ge, pee bε wo tahaa wa fòro yee saraya ye ni.

14 Lee ninunɔ funjɔ ni Kafɔɔ bε ya li koro yaha nago piimu p'a Kile Jozaama pu yεre li pyi ge, pee wo nɔlige di da fòro lee yεre li ni.

15 Ga ne ta le kuduun kaa le la shishiin sha yee mu wε, ne di wa ye kani bε nago wee kuduun we di da nɔni na na wε. N'a xu bε, ne lee funjɔ lɔ na toro di ke fundanga ke yaha ki shɔ na na.

16 Ne da já da Kile wo Jozaama pu jo kaa taga da nayε pele wε. Bani na pu yεre pyi, lee ya nεri ne nujɔ ni fanha kaa. Ne bu bye ne pu yεre pyi bε wε, bɔɔngɔ ki da nɔ ne na.

17 Li da bi da nago kanna neyε pyaa mu l'a taan, a ne ganha na Kile Jozaama pu yεre li pyi, wee tuun wu ni ne bi yaa ni saraa ni. Ga ni pu jo w'i ya ta w'a foro neyε pyaa ki ni wε, wee tuun wu ni labye wemu yε kaa l'a le na keŋε ni ge, wee n'a byi.

18 Ayiwa, wee tuun wu ni lekε di wa ne wo saraa wu wε? Na Kile Jozaama pu yu sipyii pu mu ma ni, kuduun wemu bε w'a yaa ni na ni ge, di ganha ba wee bε shaa wε. Lee ni ne wo saraa w'a fòro.

19 Ne nε sipyia wa shishiin wo bulo wε; ga lee bε na ne kunni da nayε yaha bulo sipyii bεeri mu, kɔnhɔ di já sipyijεhemεε ta Kirisa mu.

20 Ne bu bye ni Yawutuu ni tuun wemu ni, ne be na nayε pye ba Yawutu ne we, kənhə pu nijεhemεe di juwuuro ta. Piimu p'a jaari na sahaŋi ni Kile tudunməɔ Musa wo saliya wu ni ge, ne bu bye ni pee ni, ne be na bye ba pee ne we, na ta li can koo ni, ne Musa wo saliya wu koo jaari we. Ga ne ma lee pyi, kənhə pu nijεhemεe di juwuuro ta.

21 Piimu pu ne pu ya Kile tudunməɔ Musa wo saliya wu koo jaari-i ge, ne bu bye ni pee ni, ne be na bye ba pee ne we; kənhə pu nijεhemεe di juwuuro ta. Ga lee di wa nago kanna ne ta na Kile wo saliya wu koo jaari-i de, bani Kirisa wo saliya wu koo ne jaari.

22 Piimu fanha k'a cère n'a daa wu ni ge, ne bu bye ni pee ni, ne be na nayε pye ba pee ne we, kənhə pu nijεhemεe di fanha ta. Lee funnɔ ni, piimu bu bye pyegana beeeri na, ne bu bye ni pu ni, ne be na bye ba pu ne we; kənhə li pye pyegana beeeri na, nigin nigin wa di juwuuro ta pu ni.

23 Kile wo Jozaama pu wuu na ne lee beeeri pyi, kənhə na be di ba da pu kuduun wu ni.

24 Piimu p'a nahazhaanri tafere ti fe ge, ta yee ya li ce na pu beeeri pu ma baa, ga shen nigin yε pe na ba nahagbaa li ta we? Wee tuun wu ni yi be pu la le yiye ni, y'i da fe, kənhə yi be di ba kuduun ta.

25 Piimu p'a tee nahazhaanri tafere ti fe ge, pee ya pu yε tānha keree nijεheŋεe na. Pee wa pu wuu li pyi kuduun wemu kaa na ge, wee ya xhuu. Ga wée wa wu wuu li pyi kuduun wemu kaa na ge, wee da ga xhɔ we.

26 Lee wuu na ne na wo tafere ti fe, ga ne ti fe nubadin we; ne na wo kagurukpənyɔ yi be pyi, ga

ne wo kaguruyo yi wa se kafεεgε na wε.

²⁷ Nε na ceepuuro ti kana xuuni na naye co can can na keree niŋεhεŋε tāan; kōnhō di ganha bu Kile Jozama pu jo sipyii pu mu, naye pyaa di dεrεε pa buun wε.

10

Izirayeli shεen wo keree k'a pye wèe mu naha shεshεεre

¹ Na cebooloo, le l'a wèe sefelεε pu ta na pu yaha pu na jaari siwaga ki ni ge, yi funŋo ganha bu wō lee na wε. Nahaŋa k'a pu bεeri mara, a pu bεeri di ba suumə lōhō ki kōn jεri.

² Pu bεeri p'a batize nahaŋa ke, ni suumə lōhō ki ni, na bye ni Kile tudunməo Musa ni karijεεgε ki ni.

³ Kile ya yalige kemu kan pu mu na yìri fugba wu ni ge, pu bεeri p'a kee li.

⁴ Kile ya lōhō kemu kan pu mu ge, pu bεeri p'a kee gba. Bani fefεεre faaga k'a bi pinne ni pu ni, na lōhō kaan pu mu. Kirisa wu bye kee faaga ke.

⁵ Ga le bεeri kadugo na, pu niŋεhεmεε kapyeggee ya pa daan Kile mu wε, lee l'a pu pye p'a xu siwaga ki ni.

⁶ Ayiwa, kii keree kii ya pye na shε wèe na, kōnhō wèe bε ganha bu da lakuuŋo yaha ki wu le koguunə ni ba pee ya pye wε.

⁷ Pii wa bi yapεεrεε kaan pu ni. Yi bε ganha bu yiŋε yaha yapεεrεgaan ba pee ya pye wε! L'a ka pee shizhaa na Kile Kafila wu ni na: «Sipyii p'a tiin na li, na gba, lee kadugo na, a p'i xhō na shō to xōnhōrō na na xhōnhōni pu yapεεrεε nähagbaa na.»*

* **10:7** Ekizode 32:6

8 Pii wa bye pu ni dədəo. Yi bε ganha bu da yiye yaha dədəo ba pee ya pye wε! Piimu p'a tee dədəorɔ ti pye ge, sipyii kabəfoŋɔ kelees shuun ni taanri (23.000), pee p'a xu pu ni caŋajii nigin funjɔ ni.

9 Pii wa Kafɔɔ taanna wii pu ni. Yi bε ganha bu da zɔɔ yi Kafɔɔ taanna wii wε! Piimu p'a lee pye ge, wɔlɔɔ p'a pee nɔ na gbo.

10 Pii wa bi ɻmumu-ɻmuno pu ni. Yi bε ganha ba ɻmumu-ɻmuno ba pee ya pye wε! Piimu p'a lee pye ge, mεleke munaawuumɔ w'a pa pee bεeri gbo.

11 Kii bɔɔngɔ keree kii bεeri ya pee ta, kɔnhɔ k'i já pye naha shεsheere wèe mu. P'a kii keree kii ka, kɔnhɔ k'i ba bye kalaa wèe mu, wèe piimu pu nε taaxɔɔ li koŋɔɔrɔ na ge.

12 Wee tuun wu ni sipyia wemu w'a wuyε wii na wee yeregana ya nɔ ge, weefɔɔ wu la le wuyε ni wu ganha bu da gurunjɔ do wε.

13 Nəwuuro temu t'a yee taa ge, tee ninuuro t'a sipyii pusamaa bεeri taa. Kile nε nəmee fɔɔ, wu da ga sɔɔ yee nəhɔ ki wolo fo di zhe doro yi fanha ki tεhεnε tāan wε. Ga tuun wemu ni nəwuuro ti da ba nɔ yi na ge, Kile na fanha kan yi mu, kɔnhɔ yi já ti xu yiye ni, na guri na taforogo bε kan yi mu.

Wù wùyε tanha yapεrεe keree tuugo bεeri na

14 Lee wuu na na taanjiiinεε, yi sii yi tɔɔgɔ wolo yapεrεgaanra ni feεfεε!

15 Y'a keree kɔri cε, lee jogana le n'a yu ni yi ni. Ye n'a yu yi mu ge, yiye pyaa bε ki yi wii!

16 Wèe ba da Kafɔɔ fεfεere yalige ki li, wèe ma baraga taha Kile na na yagbaga kemu gba ge, ta kee wa ma li shεε na Kirisa ni wèe nε karijnεegε ni wu shishan pu baraga ni wε? Buuri wu bε wèe ma

daa daa wùye na ge, ta wee bε ya li shεε na Kirisa ni
wèe jε karijεegε ni wu ceepuuro ti baraga ni wε?

¹⁷ Buuri jnuŋo nigin ye ki jε. Ali na wèe yaha wèe
ya jεhe bε, wèe bεeri ya pinne na bye ceepuuro
nigin. Bani wèe bεeri p'a ke buuri jnuŋo nigin we
taani wùye na.

¹⁸ Lemu li bi byi Izirayεli nagoo pu nijε ni ge,
yi yi funjø kɔn lee na. Piimu p'a bi ma saraga
yanmuyø yi li pee ni ge, ta pee jε ma bye ni Kile
ni karijεegε ni wε? Bani Kile wogo ki jε saraya
nizogoyo yi tawologo yaaga ke.

¹⁹ Lekε ne jomø p'i wa zhεε wε? Na kajøɔ li wa
yapεrεε ki na laa? Ta xaara te p'a gbuu ki na ge,
tee na kajøɔ li wa?

²⁰ Bada, lee la bε wε. Ga ne wo jomø p'a li shεε
nago yanmuyø yemu yapεrεgaan p'a wo na gaan
yapεrεε ki mu ge, jo jinaa mu p'a yee kaan, yi
wa gaan Kile mu wε. Ne funjø di wa yee pu pye
karijεegε ni ni jinaa ni wε.

²¹ Yee da já da gbuu Kaføɔ wo cεεgbuu li ni, yi da
se y'a gbuu sanha jinaa bε wuu li ni wε! Yee da já
da li ni Kaføɔ ni, yi da li ni jinaa bε ni wε!

²² Kelee ta w'à giin wù Kaføɔ wo jiizhaga ki
yirige? Ta wèe fanha ya jεhe wu wogo na?

*N'a daafεε pu kapyegee yayaa na nəərə teri Kaføɔ
mεgε na*

²³ «Keree bεeri jø ya kan» ba yee wa yi yu wε;
ga kuduun jε keree bεeri ni wε. «Keree bεeri jø ya
kan», ga keree bεeri di wa da zhε ni yee ni jaha na
n'a daa wu ni wε.

²⁴ Wa shishiin ganha ba wuyε nigin wo kuduun keree shaa wε! Wa bεeri ya yaa w'a kaa pyi lemu wo kuduun wu jε watii na ge.

²⁵ Xaara tuugo bεeri y'a ja ti bεrεε caan na ge, yi ganha ba ti keree yegee wε, y'a ti xaa! Yi ganha bu nakaara ta shishiin yaha yi zələo pu na tee wuu na wε!

²⁶ Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Niŋε ke ni ki yanmuyo bεeri yi jε Kafəo woyo.»*

²⁷ Wemu jε Kiricen wε, wee wa bu yi yiri yalige na wu puga, yi bu shε wà, wu bu shε yalige tuugo bεeri kan yi mu, yi ganha bu ki keree yege wε. Yi ki li yi ganha bu da nakaara ta shishiin yaha yi zələo pu na wε!

²⁸ Ga wa bu yi pye: «Yaperεε xaara ti jε te dε!» Wee tuun wu ni, yi ganha bu ti xa nige wε! Wemu w'a yi funjø to ge, nakaara ti jε wu zə wu ni. Lee wuu na, yi ganha bu ti xa wε!

²⁹ Nε wa ye yu yee wo zələo pu wo nakaara wuu na-ε dε! Ga wemu w'a yi funjø to ge, wee wo zə wu wo nakaara wuu na.

Ayiwa, pii na ba jo yee ni na: «Naha na watii wo zə nakaara di da ba dεrεε jaagi shan nε na wε?»

³⁰ Yalige ke nε da lii ge, nε bu baraga taha Kile na kee wuu na, lekε di da ba jaagi shan nε na kee wuu na, nε d'a baraga taha na xə Kile na wε?

³¹ Lee funjø ni, yaaga kemu y'a da lii ge; yaaga kemu y'a da gba ge; kaa tuugo bεeri y'a da bye ge, kii bεeri ya yaa na noɔrɔ teri Kile na.

³² Wa shishiin ganha da kaa pye yi ni lemu na Yawutu wa, kelee Gireki wa, kelee Kile wo Egilizi wu sipywa wa juŋɔ kyεεgi wε.

* ^{10:26} Zaburuu 24:2

³³ Yi pye ba nε jε wε! Nε la le nayε ni na sipyii bεeri wo jidaan pyi keree bεeri ni. Nε nayε mεgε wo kuduun shaa wε, ga sipyii bεeri wo kuduun nε zhaa, kənhə p'i já shə.

11

Cee juubəə keree Kile pεleduun ni

¹ Ayiwa, yi pye na taannivεε ba nε bε ya Kirisa taanni taannigana lemu na wε!

² Na cebooloo, nε yi səni xuuni, bani yee ya fungəngə yaha nε na keree bεeri ni, kalaa wemu bε nε kan yee mu ge, na nəhə na wu bε koo jaari.

³ Ga kaa nigin jε wà, na funjə ki wa y'i lee cε: Kirisa wu jε ná bεeri wo juŋəfəə; ná bε di jε wu shə juŋəfəə; Kile di jε Kirisa bε wo juŋəfəə.

⁴ Wee tuun wu ni, ná wemu ba Kile jεεri, kelee na kafila nuri Kile jə na na dorogo, wu ba lee la shi pyi na wu juŋə yaha k'a tə, wu ya baraga taha Kirisa na wε.

⁵ Ga cee ba Kile jεεri, kelee na kafila nuri Kile jə na na yu; wu ba lee la shi pyi na ta juubəə jε wu juŋə ni wε, ná we wu jε wu juŋəfəə wu ge, wu ya baraga taha wee na wε. W'a jεεri ba cee juŋmaa wo jε wε.

⁶ Cee wemu bu jo wu da juubəə pə wu juŋə ni wε, wee tuun wu ni wu mεhε juuzhiire ti kən. Ga cee na wu juuzhiire kən, kelee na juŋə ki xuu, lee bi jε cee mu shiige, wee tuun wu ni w'a yaa wu juubəə pə.

⁷ Ná ya yaa wu pa wu juŋə tə wε, bani Kile jaa ni w'a yàa, na Kile wo nəərə wu bε shεε. Ga cee di ná bε wo nəərə wu shεε.

⁸ Bani ná ya ta foro cee ni pu yaaduun wu ni wε, ga cee w'a foro ná ni.

9 Ná di ya ta yàa cee wuu na wε, ga cee w'a yàa ná wuu na.

10 Lee wuu na cee ya yaa na juubɔɔ pɔ mεlekeε pu wuu na, lee di bye jaha sheshεεrε, temu ya li shεε na w'a wuyε tirige wu poo mu ge.

11 Ga lee bε na, na wèe yaha Kafɔɔ wo karijεegε ki ni, wèe ya li cε jo cee da já bee ná baa wε, ná bε di da já bee cee baa wε.

12 Bani cee w'a foro ná ni pu yaaduun ni; ga nimε cee w'a ná seni, lee bεeri d'a foro Kile ni.

13 Yiyε pyaa bε ki li wii gε. Ta l'a saha cee w'a Kile jεεri n'a daa fεε niŋε ni juubɔɔ baa?

14 Na saha ni sipyii yε pyaa yaagana ni, ta yee wa li jaa na jo ná na wu juuzhiire yaha t'a tønñø, na shiige kaa li jε lere wε?

15 Ga na li ta cee bu wu juuzhiire yaha t'a tønñø, lee jε nuyirige; bani juubɔɔ wege ni Kile ya juuzhiitɔɔnyɔ kan cee mu.

16 Ayiwa, wa ba giin wu da nakaara pyi sanha kii keree kii shizhaa na; wèe kunni ya pyegana latii cε nige le kadugo na wε; pyegana latii bε di wa egilizi wa shishiin ni le kadugo na wε.

Kafɔɔ wo fεfεεrε yalige ki ligana

17 Ayiwa, n'a da kaa nigin wa taga yi funjɔ to, nε kunni wa da já yi sɔ lee wuu na bada wε. Lee li wa mε. Pinnerε temu yee ya byi ge, ti ya la jøgi yee na wε, fo kakara.

18 Li nizhiinε li wa le: Nε logo na ba yee ya yiyε pinne jomɔ na wε, na yee ya bεni wε, yee na daa daa. Nε giin jo can wa bε pee jomɔ pe ni.

19 Li waha l'i waha yee ya yaa na taa taa, nakaara bε wa lee ni wε; kənhə piimu p'a n'a daa wu co xuuni ge, pee di jε shəənri yi tε ni.

20 Yee bu yiye pinne, yalige ke yee ma li ge, kee ne Kafəə wo fefeerε yalige ki wε.

21 Bani ba yee ya yiye pinne Kafəə wo yalige ki kaa na wε, yee na gburogi, wa bεeri na dii wuyε pyaa wo yalige na, na she kee lə na li. Lee funjə ni pii na ba gori ni xuugo ni, pii d'a tin, na gba fo na figi.

22 Wee tuun wu ni piyeyε ne yee mu-i gε? Ta yee ya já na li wà, na gbuu wà wε? Kelee y'a giin y'i Kile wo Egilizi wu yaha jate baa yaaga gε? Na fara lee na, piimu pu ne funmə fεε pu ge, y'a giin yi shiige le pee nahaya ni kunni? Yi wa giin ne yekε jo wε? Di yi sə lee wuu na laa? Lee kunni da já bye wε!

Yekε Poli ya jo Kafəə wo fefeerε yalige ki keree na ge

23 Ayiwa, ne kalaa wemu ta Kafəə mu, na wee ninumə kan yee mu ge, wee wu wa mε: Piige kemu ni pu bi da ba Kafəə Yesu le keŋε ni ge, w'a buuri lə kee piige ki ni,

24 na baraga taha Kile na, na wu kεgi kεgi na kan wu kalaapiire ti mu, na jo: «Ne ceepuuro ti wa te, yee wuu na t'a kan. Y'a le pyi kənhə yi funyə di da dun ni na kaa ni.»

25 Ba p'a li xə wε, a wu ərezən ləhə cεegbuu li bε lə kan pu mu, na jo: «Kile ya kariŋεegε neomεe nivonə lemu lə sipyii mu ne shishan baraga ni ge, lee li wa mε ke ərezən ləhə ke. Yi ba da ki gba tuun bεeri ni, yi ki gba kənhə yi funyə di do ni na kaa ni.»

26 Wee tuun wu ni, tuun bεeri ni yee ya wee buuri we li, na kee εrezεn lεhε ke gbuu ge, Kafεo wo xu wu keree yee ya yu lee funjø ni, fø wu ga guri pa sanha.

27 Lee wuu na sipyaa sipyaa w'a wee buuri we li, na kee lεhε ke gba gbagana la na lemu ya baraga tεri Kafεo mεgε na-ε ge, weefø ya jaagi shan wuyε na Kafεo ceepuuro te, ni wu shishan pu shizhaa na.

28 Lee wuu na, wa bεeri ya yaa na fεnhε wu zø wu nøhø wolo wii, wee tuun wu ni wufø di na wee buuri we li, wu kee lεhε ke gba.

29 Lee bε wε, sipyaa wemu w'a wee buuri we li, na kee lεhε ke gbuu, na ta kɔri wemu wu jε yi na Kafεo ceepuuro ti shizhaa na ge, wufø di ya wee jate wε, kiiri weefø ya shan wuyε juŋø ni ni wee buuri we li, ni kee lεhε ke gba ni.

30 Lee l'a shεnjεhεmεε pye pii na yá, pii fanha d'a xø yee ni. Lee l'a pii pye p'a xu bε yee ni.

31 Wee bu fεnhε wù zølø pu nøhø wolo wii jaha na, Kilε wo kiiri wu da do nige wèè juŋø ni wε.

32 Ga Kafεo ya kiiri køøn wèè na, na wèè kuuni, kønhø kiiri ganha ba shε binne do wèè juŋø ni ni koŋø ke wo sipyii pusamaa ni wε.

33 Ayiwa na cebooloo, lee funjø ni yi ba da yi yε pinne y'i Kafεo wo fεfεere yalige ki li, y'a yaa na yere yi yε sige.

34 Xuugo ba da k'a shø wa ni, wufø wu li wu puga wu na w'a ma; kønhø yi ganha bu da da yi yε pinneε, yi da kiiri shaan yi yε na wε.

Ayiwa, nεyε pyaa ki ba nø wà yi yíri tuun wemu ni, nε na keree kisanjaa jaha shøønri.

12

Loolodahaa kiimu Fefeerε Munaa l'a gaan ge

¹ Ayiwa na cebooloo, Fefeerε Munaa l'a loolodahaa kiimu kaan ge, nε funjø ki wa y'i kee keree cε yi fiinjε.

² Yeeyε pyaa k'a li cε na jo tuun wemu ni yee di bye yee sanha Kile cε-ε ge, yee bi yiyε yaha yapεrεε kenjε ni, na daha ki nəhø ni, na ta jø di wa bε kee yapεrεε kii mu k'a yu wε.

³ Lee wuu na n'a yi yu yi mu, y'i li cε na jo Kile Munaa jε sipyα wemu ni ge, weeføø da ga já jo na Yesu wu lanjø wε. Fefeerε Munaa bu bye li jε sipyα wemu bε ni wε, weeføø bε da ga já jo na Kaføø wu jε Yesu wε.

⁴ Loolodahaa tuuyo njehεyε yi wa wà, ga Fefeerε Munaa nigin l'a ki bεeri kaan.

⁵ Labye wemu l'a gaan wèe mu ge, wee labye we tuuyo y'a jεhε, ga wu bεeri di byi Kaføønumø we mu.

⁶ Kapyegee kii tuuyo bε d'a jεhε, ga Kilenumø we w'a ki sefεerε kaan wù bεeri nigin nigin wu mu wù na byi.

⁷ Fefeerε Munaa l'a liyε shεε ni loolodahaa ni, l'a kiimu kaan wèe mu ge, kənhø wa bεeri di da sipyii pu bεeri mago jøgi.

⁸ Lee Munaa le li ma se kan wa mu wu na fungøngø fεerε jomø yu, lee Munaa le ninunø na ba se kan wa bεtii mu wu na lajε jomø yu.

⁹ Lee Munaa le ninunø ma ba wa wo n'a daa pye w'a pεlε fo xuuni; lee ninunø na ba sefεerε kan sanha wa bε mu wu na yama fεε cuunjø.

¹⁰ Fefeerε Munaa li ma sefεerε kan wa mu wu na kakanhanjaa pyi; na sefεerε kan wa mu wu na

Kile tuduro yu. L'a se kan wa bε mu sanha wu na munaakuunjøa kii wo kapyegee cεni na zhønri Fεfεerε Munaa li wogoo ki ni. L'a ba sefεerε kan watii bε mu wu na shi watii jomø yu wu sanha dee pemu jo ja wε; na sefεerε kan wa bε mu sanha wee na ganha na pee jomø pe kɔri yu.

¹¹ Ga Fεfεerε Munaa nigin we, lee li wa kii keree kii bεeri pyi li yε. Lee li wa kii loolodahaa kii bεeri kaan, wa bεeri ni ma wuu, na bε ni liyε pyaa nidaan ni.

N'a daa fεε pu bεeri ya jεri pye ceepuuro nigin

¹² Ayiwa, sipyä ceepuuro, nigin ti jε tii; ga ti yatεnyε d'a jεhε. Wee tuun wu ni, ceepuuro yatεnyε ni yí jεhεgana bεeri, ba yee wa mε ceepuuro nigin wε, wèe piimu pu wa ni Kirisa ni karijεegε ni ge, mu li wa wèe bε mu.

¹³ Bani Fεfεerε Munaa nigin ni wèe bεeri ya batize, na binne na bye ceepuuro nigin. Ma Yawutu la, ma Gireki la, ma bulo la, ma shiin jε mayε wo la, wèe bεeri p'a Fεfεerε Munaa nigin we ta.

¹⁴ Ayiwa, ceepuuro ya yàa ni yatεngε nigin ni wε, ga yatεnyε ni jεhεyε ni t'a yàa.

¹⁵ Tøøgø bu jo na ba ni kee di wa kejε wε, wee tuun wu ni na kee nijε wa ceepuuro ti ni wε, lee na ki nijε køn wolo ceepuuro ti yatεnyε yi ni ya?

¹⁶ Niwii bε bu jo na ba ni lee di wa jii wε, wee tuun wu ni na lee nijε wa ceepuuro ti ni wε, lee na li nijε køn wolo ceepuuro ti yatεnyε yi ni ya?

¹⁷ Sipyä ceepuuro bεeri da bi bye jii yε nigin, dii wu bi da da nuri wε? Kelee ti bεeri da bi da niwii yε na, dii wu bi da da nugo nuri wε?

18 Ga li can koo ni, Kile ya ceepuuro yatenyε yi bεeri nigin nigin le ti ni, na bε ni wuyε pyaa jidaan ni.

19 Ceepuuro ti bεeri da bi da yatengε nigin yε na, ta ti bi da bye mε sanha ceepuuro?

20 Lee wuu na ceepuuro yatenyε y'a jεhe, ga ceepuuro te di jε nigin yε pe.

21 Lee wuu na jii da já kejε pye: «Nε yaaga wa mu ni wε.» Nuŋo bε di da já tɔɔyɔ pye: «Nε yaaga wa yee ni wε.»

Ceepuuro yatenyε ya yiye kejε sogoo

22 Li can koo ni, yatenyε yemu wèè ya wii ceepuuro ni jo yee wo baraga k'a xo fo xuuni ge, yee bε wo kajəɔ li jε wà.

23 Ceepuuro ti yatenyε yemu wèè ya wii na jo yi jε yaaga-ε ge, yee wèè ya gemεε xuuni na toro yi saya tāan. Yemu yi jε shiige woyo ge, na baraga téri yee na na toro yi saya tāan.

24 Yemu jε shiige woyo wε, wèè ya kee baraga ke tuugo téri yee na wε. Lee yaagana le na Kile ya ceepuuro yatenyε yāa, yemu yi jε baraga baa ge, kɔnhɔ wèè di da baraga téri yee na xuuni.

25 W'a lee pye mu kɔnhɔ ceepuuro ti yatenyε ya shishiin ganha bu da waa laha ya na wε; ga yi bεeri di binne, y'i da yiye kejε sogoo.

26 Ceepuuro ti yatengε ka ba gana, yatenyε yi bεeri yi da binne da gana ni kee ni. Yatengε ka bu pεεŋε ta, yatenyε yi bεeri yi da binne funŋɔ taan ni kee ni.

27 Yee bεeri p'a pinne na bye Kirisa wo ceepuuro. Yee bεeri nigin nigin wu jε wu ceepuuro ti yatenyε ya.

28 Lee teñegana li na Kile ya pii teñe Egilizi wu ni wu labye wu kaa na. Pu nizhiilee ñe Kirisa wo tudunmøø, pu shuun wuu ñe piimu p'a nuri Kile ñø na na dorogo ge, pu taanri wuu ñe karamøgøloø; lee kadugo na a wu sefëere kan pii mu pu na kakanhañaa pyi, na sefëere kan pii mu pee na yama fëe cuuñø, na se kan pii mu pu na pusamaa téri, na pii pye ñahagbaa fëe, na sefëere kan pii mu pu na shi watii jomø yu pu sanha dee pemu jo ña wë.

29 Ta l'a yaa pu bëeri pu pye Kirisa wo tudunmøø? L'a yaa pu bëeri p'a nuri Kile ñø na p'a dorogo ya? L'a yaa pu bëeri pu pye karamøgøloø ya? Ta pu bëeri mu sefëere ya kan p'a kakanhañaa pyi?

30 Ta pu bëeri mu sefëere ya kan p'a yama fëe cuuñø? Ta pu bëeri mu sefëere ya kan p'a shi jomø patii yu? Ta pu bëeri mu sefëere ya kan p'a pee shi jomø pe kori yu?

31 Ayiwa, loolodahaa kiimu wo tayerege k'a pele xuuni ge, y'a kee kaa kilee. Ga kaa lemu li wa kii bëeri ñaha na ge, nime n'a da lee shë yi na.

13

Taanjñeege

1 Ayiwa, li ñehë da nago ne sipyii pu bëeri wo shi jomø pe cë na yu, na mëlekëe pu bë wo pu cë, taanjñeege di ñe ne ni wë, ne jomø pu jë ya yaaga bë ñø wë. Ne ñeri maga, kelee yatinñë, na tunmø yë yeäge.

2 Ali ne ñehë da bi kafila nuri Kile ñø na na dorogo; kelee kañmøhøñø kii bëeri wo laje, ni cëme pe bëeri wo sefëere ya kan ne mu; kelee ne n'a daa wu baraga ya pele fo na faaboboyo kɔɔngi na lerí

yi tayahaja ni, na ta taanjeege di jne ne ni we, ne jne yafin be we.

³ Ali ne jnehe da na kejje yañmuyø bœeri loolo la baa fee na, na soø na na ceepuuro ti be kan pu sorogo be, taanjeege bye k'i jne ne ni we, lee la shishiin ya yaaga jo ne na we.

⁴ Taanjeege luu ya mara, taanjeege ya saama pyi, jnepeen jne taanjeege ni we, taanjeege ya jøsanga pyi we, taanjeege ya tabaara pyi we,

⁵ taanjeege ya shiige kaa pyi we, taanjeege ya kiyø kuduun shaa we, taanjeege luu ya yiri tvuyyo na we, taanjeege jne ni funguunjø ni we,

⁶ taanjeege ya fundanga pyi katiibaagaa shizhaa na we, ga can keree na k'a fundanga pyi,

⁷ taanjeege ya keree bœeri yafani, taanjeege ya daa sipyii na keree bœeri ni, taanjeege fungøngø ya leri ki tadaña na we, taanjeege ya keree bœeri soro.

⁸ Taanjeege ya xhuu bada we; piimu pu wa nuri Kile jo na na dorogo ge, lee na ba xhø; shi jomø patii wo loolodahaa ki na ba xhø; ceme pu be na ba xhø.

⁹ Bani wèe wo ceme pu jo ya ta fa we, jomø pemu be wèe ya nuri Kile jo na na dorogo ge, wèe di ya pu be bœeri taa we.

¹⁰ Ga lemu wo jo k'a fa ge, lee ba ba caña kemu, lemu li jne li jo ya fa-ε ge, lee na xhø.

¹¹ Tuun wemu ni ne bi bye nohacerøe ge, ne jomø yoo, na fungøngø yoo, na keree jaha cegana yoo, kii bœeri bi bye nohøpiire wogoo. Ga ba ne pa le we, keree kiimu bœeri ki jne nohøpiire wogoo ge, a ne kee bœeri jo yaha.

¹² Ali nimø be ni, keree kiimu wèe ya jnaa ge, wèe ya ki bœeri taa na jnaa we. Ki jne kanna jaawiige ni

wèè ya ki wii, na bye wèè ya ki bεεri jaa wε. Ga caŋajii la wa ma, wù na ba kee keree ki ja jaha ni jaha. Ali njaa bε ni, keree kiimu nε cε ge, ki jø ya fa wε. Ga caŋajii la wa ma, nε na ba keree ki bεεri cε fo na nø ki tħenε na, ba Kile ya nε cε mε wε.

¹³ Ayiwa, kii keree taanri we, kii k'a kori yaha nimε: n'a daa fεεrε, ni tadaŋa, ni taanjεegε. Ga ki bεεri wo nigbø di jnε taanjεegε.

14

Kile Munaa li wo loolodahaa k'a yaa na pu bεεri mago jøgi

¹ Ayiwa na cebooloo, lee wuu na y'a yaa yi fεnhε taanjεegε sha keree bεεri jaha na! Fεfεerε Munaa l'a loolodahaa kiimu kaan ge, yi da kee bε shaa! Ga na nuri Kile jø na na dorogo wo loolodaa le, y'a lee shaa xuuni.

² Wemu ba shi watii jomø* yu, weefø ya yu ni sipyii ni wε, ga Kile ni wu ma yu. Keree kiimu wu ma yu Fεfεerε Munaa li gboɔrø ni ge, kee ma ɻmøħø, bani wa shishiin ya ki cεni wε.

³ Ga wemu ba kafila nuri Kile jø na na yu, sipyii ni weefø ma yu, kønhø pu da se jaha na n'a daa wu ni, samøħørø di da jin pu ni, pu da lojine taa.

⁴ Wemu ba shi watii jomø yu wuyε nigin wo n'a daa weefø ya luu na se jahagbaa na. Ga wemu ba kafila nuri Kile jø na na yu, n'a daa fεε pu bεεri wo n'a daa wu weefø ma luu na se jaha na.

* **14:2 Shi watii jomø:** Pee jnε shi jomø pemu ma m'a yu Kile wo sefεerε ti funnø ni ma di sanha dee pu jo ja-ε ge. Pu na já bye jnø ke wo shi jomø kelee mεlækεε wo jomø.

5 Nε funnɔ ki wa Kile di se kan yi bεeri mu, y'i já y'a shi watii jomɔ yu. Ga lemu l'a dan nε ni sanha na toro lee bε tāan ge, lee li wa mε jo Kile wu se kan yi mu yi da nuri wu jɔ na y'a dorogo sipyii mu. Bani na kafila nuri Kile jɔ na na yu, lee kajɔɔ ya pεlε na toro shi jomɔ patii wo jo tāan. Fo pee shi jomɔ pe kɔri bu jo, p'i na já shε ni Egilizi wu n'a daa wu ni jaha na.

6 Ayiwa na cebooloo, nε bu shε yee yìri nimε we ni, nε di ya shε Kile wo kashεε la paari yee mu wε, nε di ya Kile wo lajε watii keree jo yee mu wε, nε di ya jomɔ pa logo Kile jɔ na na torogo yee mu wε, nε di ya shε yee kalaa wε; ga fo na shi jomɔ patii yu yee mu, lekε nε di da jɔ yee na lee funnɔ ni wε?

7 Wù jaha sheshεεrε lɔ yatinyε ya na, sibεnε* kelee koni: Mεhεε ki bye k'i ya yu ki jogana na wε, dii wa da bye wu li cε na le jegulo le li wa sibεnε li mεε le, kelee koni wu mεε li wε?

8 Maga kemu pu ma wi kashεnɔmɔ pu na gbegele foro ge, kee maga ke bye k'i ya wi ki wigana na wε, kashεnɔmɔ wekε w'i da gbegele wε?

9 Mu li wa yee bε mu. Jomɔ pe yee ya giin di jo ge, yee ba pee yu shi jomɔ patii ni, dii sipyα di da bye wu pee kɔri cε wε? Pee jomɔ pe ya jεri ba kafεegε nε wε.

10 Shi jomɔ tuuyo nijεhεyε yi wa koŋɔ ke na, ga yi bεeri di wa ni kɔri ni.

11 Ga sipyα watii ba yu ni nε ni shi watii jomɔ ni nε di ya pee nuri wε, wemu w'a yu ni nε ni ge, nε jεri weefɔɔ mu nabun, a weefɔɔ bε di jεri nε mu nabun.

* **14:7 Sibεnε:Lee jε faan.**

12 Ayiwa, ba ni yee di wa Fεfεεrε Munaa li wo loolodahaa ki la pyi, wee tuun wu ni, kiimu k'a se ni Egilizi ni nahagbaa na ge, y'a kee shaa yi kee ta xuuni.

13 Lee wuu na wemu ba shi watii jomø yu, weeføø ya yaa w'a Kile ñeeri kønhø wu já w'a pee jomø pe kɔri yu.

14 Bani ne ba Kile ñeeri shi watii jomø ni, ne zø wu ma bye ñerege ki na, ga jomø pe ne yu ge, ne fungøngø ke di ya labye pyi pee shizhaa na wε.

15 Wee tuun wu ni ne di da lekε pye wε? N'a da Kile ñeeri ni na zø wu ni, ga n'a da wu ñeeri ni na fungøngø ki bε ni. N'a da Kile masøñø yoyo cee ni na zø wu ni, ga ne na da yi cee ni na fungøngø ki bε ni.

16 Lee kaa bε wε, mu ba baraga tεri Kile na shi jomø patii ni, wemu wu ñε wà sipyiire ti ni wee ya pee jomø pu nuri-i ge, dii wee di da já «Amiina» jo mu Kile-ñerege ki na wε? Bani ye mu ya yu ge, wu ya yi cε wε.

17 Ali na mu Kile-ñerege ki ta k'a ñø bε, ki ya yaaga bε le wee wo n'a daa wu ni wε.

18 Ne shi jomø patii nijehemε yu ali na toro yee tàan, ne baraga taha Kile na lee wuu na.

19 Ga n'a daa fεe pinnere ni, ñønii kaguro wemu naha ya cε ge, na kee k'a yε taga sipyiire ti kalaa, ne lee funñø lø na toro ñønii kabøfoñø kε (10.000) jo tàan shi jomø patii ni pemu naha ya cε-ε ge.

20 Na cebooloo, yi ganha ba yi funyø kæn ba ñøhøpiire ñε-ε wε. Kakuuyo shizhaa na kunni y'a yaa na pye ba pubinñεε ñε wε. Ga funzhaga shizhaa na y'a yaa yi pye sipyileyε.

21 L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Shi watii wo jomə ni n'a da ba jo ni we shi we ni.
 Nabuun jəyo na n'a da ba jo ni wu ni.
 Ga lee bε na p'a da ba nε jomə pu logo wε.
 Kafəo w'a jo mu.»*

22 Lee wuu na, na yu shi watii jomə ni, piimu jnε Kiriceen wε, Kile wo jaha sheshere ti jnε tere pee mu, t'i jnε jaha sheshere n'a daa fεe mu wε. Ga na kafila nuri Kile jnə na na yu sipyii mu, tee jnε Kile wo jaha sheshere n'a daa fεe mu, ga piimu jnε Kiriceen wε, t'i jnε jaha sheshere pee mu wε.

23 Yiyε pyaa bε ki li wii gε! Yee egilizi wu sipyii pu bεeri bu puyε pinne, yee bεeri ba shi watii jomə yu, a piitiilee di nə yee ta yee na pee yu, kelee piimu jnε Kiriceen wε, pee ya nə yee ta mu, ta pu da jo na yee bεeri jnūmogoo k'a yiri wε?

24 Ga yee bεeri ba jomə nuri Kile jnə na na dorogo. Wemu jnε Kiricen wε, a wee wa di nə wà, kelee sipyatii. Yemu w'a nuri yee jnə na ge, wu zə wu na wu jaagi yee na. Pee jomə pe na ba kiiri kən wu na!

25 Keree kiimu bεeri k'a jnəməhə wu funjə ni ge, kee bεeri na zhεe kpεεngε na. W'a nuguro sin, na wu jaha buri, na Kile pεle, na jo: «Can can na Kile wa ni yee ni.»

Keree ki bεeri yaa na zhənri ki shənrigana na

26 Ayiwa na cebooloo, y'a yaa y'a lemu pyi ge, lee li wa mε. Yi ba yiye pinne, Kile-pεεŋε kelee wu masəŋə yogo bu da wa mu, wu ki cee. Jomə bu da wa mu di daga pusamaa kalaa, wu pu jo. Kile bu da w'a kashee she wa na, wufəo bε wu lee jo. Kile bu da w'a shi watii jomə she wa na, wufəo wu pee

* **14:21** Ezayi 28:11-12; Duterenəmə 28:49

jo. Wa bε bu da na da já pee jomə pe kɔri jo, weefəo
bε wu pee jo. Ga ki bεeri ya yaa k'a byi kɔnhɔ n'a
daa fεe pu da se naha na n'a daa wu ni.

²⁷ Li bu da pu na da shi watii jomə jo, sipyii
shuun kelee taanri yε w'a yaa na pee jo nigin nigin
na. Wa bεtii di da wà weefəo di da pee jomə pe kɔri
yu!

²⁸ Wa bye wu ya ta wemu na já da pee jomə pu
kɔri yu wε, wee tuun wu ni piimu pu jε ni pee jomə
pu wo loolodaha ki ni ge, pee ya yaa na cari puyε
na. Wa ba da wu wo jo, wu pu jo wuyε funjɔ ni wu
ni Kile ni, wa ganha bu da wu wo mujuu li yeege
nige sipyiire ti tε ni wε.

²⁹ Piimu p'a kafila nuri Kile jɔ na na yu ge, pee ba
da jo, pu shuun kelee pu taanri yε wu jo, pusamaa
di niwegee shan ni pee woyo yi ni, p'i yi suguri.

³⁰ Ga Kile bu kashε la shε sipyiteεnε ka na,
wemu w'a bi yiri yere na yu ge, weefəo ya yaa wu
cari wuyε na.

³¹ Yee bεeri na já da nuri Kile jɔ na na dorogo
nigin nigin, kɔnhɔ pu bεeri di kalaa ta, saməhɔrɔ
bε di jé pu ni.

³² Kile ya lee loolodaa le kan sipyii piimu mu p'a
nuri wu jɔ na p'a dorogo ge, se wa pee sipyii pii ni
pu já kuu puyε mu.

³³ Bani Kile ya ta pye kawuriye Kile wε, ga jajinjε
Kile wu jε wii.

Ayiwa, ma na jo ba li wa fεfεerε sipyii pu wo
egilizii pu bεeri ni wε,

³⁴ yi ba yi yε pinnε, cèe pu ya yaa pee p'a jomə luu
p'a yu wε. Li ya saha pee p'a yu egilizi wu funjɔ
ni wε. P'a yaa pu puyε tirige ma na jo ba Kile wo

saliya *ŋəməhεε* k'a yi yu wε.*

³⁵ Pii ba giin p'i kaa la yegeŋε pye p'i li *ŋaha* cε, peefεε pu pu namaa yege lee kaa li na deeye ni. Li ya saha cee wu yìri w'a yu n'a daa fεε pinnεrε ni wε.

³⁶ Wee tuun wu ni ta yee yíri Kile Kafila w'a yìri? Kelee ta yee yε na w'a da?

³⁷ Wa ba wuyε wii na jomø wee ya nuri Kile *ŋo* na na yu, kelee na Fεfεrε Munaa l'a loolodaa la kan wee mu, weeføø ya yaa wu li cε na ye nε yu ge, na Kaføø wo *ŋəməhεε* ki *ŋε* kii.

³⁸ Ga wuføø bu bye w'i ya sɔø pe jomø pe na wε, yi bε ganha bu wuføø jate wε!

³⁹ Ayiwa na cebooloo, y'a yaa y'a kaa lemu shaa xuuni ge, lee li wa mε. Na jomø nuri Kile *ŋo* na na dorogo sipyii mu. Wa bε ba yu shi watii jomø ni, yi ganha bu weeføø bε *ŋaha* kɔn wε.

⁴⁰ Ga yi da keree ki bεeri pyi ki kacε na, ki bεeri di da byi k'a se ki pyegaŋaa na.

15

*Yesu nixhugo ki *ŋε* *ŋε* keree*

¹ Ayiwa na cebooloo, nε Kile Jozaama pemu jo yee mu ge, pee pemu na yee ya sɔø na gori yaha pu ni ni lowaa ni ge, n'a yi funyø tirige pee na sanha.

² N'a yi kalaa pu ni kalaagana lemu na ge, yi ba pu koro *ŋaari* na sahanj ni lee kalaagana li ni, yi na nuwuuro ta pu baraga ni. Li ba foro lee ni, yi na yi wo n'a daa wu pye tawaga ni.

³ Nεyε pyaa ya kalaa wemu ta wee di *ŋε* kalaa wu *ŋugbøhø* ge, wee ni nε fεnhε yee kalaa. Wee wu wa

* ^{14:34} Zhenεzi 3:16

mε. Wèe wo jurumu wuu na Kirisa ya xu ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni wε.

⁴ A p'i wu le farja ni. Wu caxhugo caña taanri wogo ki na, a wu jε na foro xu ni ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni wε.

⁵ Wu nijεŋε na, w'a wuyε shε Pyεeri na, lee kadugo na na wuyε shε wu tudunmɔɔ kε ni shuun wu nā.

⁶ Lee kadugo na, cebooloo n'a daa fεε piimu ya wu pinne ja shiizhan ge, pee ya jεhε sipyii xhuu kaguro (500) na. Pee nijεhεmεε wa sanha jì na nijaa we bε ni. Ga pii wa xu pu ni.

⁷ Lee kadugo na sanha, a wu wuyε shε Yakuba na, na wuyε shε wu tudunmɔɔ pu bεeri na.

⁸ Lee bεeri kadugo na, a wu wuyε shε nε Pøli bε na, nε wemu wu jε ba pya jε wε, wemu w'a se na ta wu laa ya lε-ε ge.

⁹ Bani nε wu jε Kirisa wo tudunmɔɔ pu bεeri nifεnhεfεnhεnε. Nε bi yaa bε yεrε p'a na pyi Kirisa wo tudunmɔɔ wε, bani nε Kile wo n'a daa fεε pu kanha shen xuuni.

¹⁰ Ga sipyα wemu nε jε ge, Kile wo niime wu gboerɔ ni nε já pye wee sipyα we. Wee niime we Kile ya kan nε mu ge, wu ya ta pye la jøbaa wo bada wε. Bani nε na já jo nε labye pye na toro Kirisa wo tudunmɔɔ pusamaa bεeri tāan. Ga neyε pyaa wo fanha kaa ya lee pye wε. Kile wo niime wemu wu jε ni nε ni ge, li can koo ni wee w'a lee pye.

¹¹ Lee wuu na, w'a pye nε yoo, li shiin ya pye Kirisa wo tudunmɔɔ pusamaa yoo, lee yεrεnunɔ le wèe wa byi, lee na yee di wa dà.

N'a daa fεε pu nixhuyo yi wo jε wu keree

¹² Ayiwa, wee tuun wu ni wèe bi jne na lee yere li pyi na jo Kirisa ya jne na foro xu ni, jaha na pii di wa yee ni sanha na xujene da ba bye jniga na-e wε?

¹³ Xujene bu da li da ba bye can na wε, wee tuun wu ni Kirisa yε pyaa ki be ya ta jne na foro xu ni shiin wε.

¹⁴ Li shiin bi jne mu can na, na Kirisa ya ta jne na foro xu ni wε, wee tuun wu ni jnujø jne wèe wo yere li na wε; a yee wo n'a daa wu be di bye jnujø baa.

¹⁵ Na fara lee na, ni xujene li da ba bye kunni wε, kafineyε wèe ya dəri Kile na, bani wèe wa yu na w'a Kirisa jne na yeege xu ni, na ta w'i ya lee pye wε.

¹⁶ Bani xuu pu bu da pu da ba jne jniga na kunni wε, wee tuun wu ni Kirisa yε pyaa ki be ya ta jne na foro xu ni shiin wε.

¹⁷ Li shiin bi ta nago Kirisa ya jne wε, wee tuun wu ni yee wo n'a daa w'a pye jnujø baa, a yi jurumu wu be di nhø kori yaha yi jnujø ni.

¹⁸ Na fara lee na n'a daa fε piimu bεeri p'a xu, na pu yaha Kirisa nhø ni ge, pee bεeri ya piin fo wà.

¹⁹ Wèe bi ta wèe ya Kirisa pye wù tadaña ke konjø ke wo jnifeere te yε nigin wuu na, wee tuun wu ni wèe pu jne ke konjø ke wo sipyii pu bεeri wo jnaa fε.

²⁰ Ga li can koo ni Kirisa ya sii jne na foro xu ni. Kile ya wu jne, piimu p'a xu ge, na wu pye pee wo shenшиимε, na li shε na pee be na ba jne na foro xu ni.

²¹ Bani ba xu ya jé konjø puga shen nigin kenjε kurogo wε, mu xujene li be ya pye shen nigin kenjε kurogo.

²² Ba sipyii pu bεeri ya xhuli pu ni Adama wo karijneegε ki funjø ni wε, mu sipyii pu bεeri da ba

jne pu ni Kirisa wo karijneegε ki funjø ni.

²³ Ga wa bεeri ni wu wuu tuun wu wa, wa wuu bεeri ni li koro. Kirisa w'a pye li shenшиime, lee kadugo na piimu pu jne Kirisa wuu pu ge, wu ga ba caña kemu, pee bε na jne.

²⁴ Lee kadugo na taaxø li na nø. Kirisa na ba juñø feere ti bεeri, ni fanha ki bεeri, ni sefeere ti bεeri kyεegi wee tuun we ni, na saanra ti kan To Kile mu.

²⁵ Bani li waha l'i waha, Kirisa ya yaa na saanra ti pyi fo Kile ba she wu pεen pu bεeri tirige le wu tøøyø nøhø ni.

²⁶ Pεn wemu wu jne kurogo wo wu ge, wemu na ba gyεegi pεen pu bεeri kadugo yíri ge, wee jne xu.

*²⁷ L'a ka Kile kafila wu ni na: «Kile ya yanmuø yi bεeri tirige le wu tøøyø nøhø ni.» * Ga li na ka na Kile ya yanmuø yi bεeri tirige le wu tøøyø nøhø ni, lee wa li shee na yanmuø yemu bεeri Kile ya tirige na le Yesu tøøyø nøhø ni ge, na Kile yε pyaa bε niñε ki jne yee ni wε.*

²⁸ Yanmuø yi bεeri ba ba dirige le Kirisa tøøyø nøhø ni tuun wemu ni; wee tuun wu ni, Kile wemu w'a yanmuø yi bεeri tirige le Jaføø wu tøøyø nøhø ni ge, Jaføø wu bε na wuyε tirige wee mu. Lee funjø ni Kile na bye yanmuø yi bεeri juñø ni.

²⁹ Ayiwa, li bu da nago xujene da ba bye jiga na wε, wee tuun wu ni, piimu p'a puyε batizeni xuu wuu na ge, pee di da ba jaha ta lee ni wε? Li bu sii ta nago xujene da ba bye bada wε, jaha na sipyii di puyε kaan pu na batizeni xuu mu wε?

³⁰ Wèye pyaa kii bε do? Ni xujene da ba bye wε,

* *^{15:27} Zaburuu 110:1; Zaburuu 8:7*

naha na wèe bε di wùyε leni farati keree ni tuun
bεεri ni wε?

³¹ Caŋa caŋa nε na shε nayε le xu kpaan ni. Can
wu jnε wii na cebooloo, lemu na nε ye yu yee mu ge,
lee li wa mε. Wù Kaføɔ Yesu Kirisa wo karijnεegε ki
funnjø ni, yee p'a nε wo juŋɔ ki yirige.

³² Nε pεen piimu pu bye nε feni ba yacoyo jnε wε,
Efese kulo li ni ge, zhaanra temu nε le ni pee ni ge,
li bu da kanna sipyii yε wo jnεnaa na nε lee pye, lekε
lee di da ba jnɔ nε na wε? Xujnεne bu da li da ba bye
wε, wee tuun wu ni: «W'à li, wù da gbuu, bani jniga
na w'à da xhuu.»*

³³ Yi ganha ba yiye faanna-ε dε! «Karijnii niguumø
w'a zøsaama kyεegi.»

³⁴ Yi fungønyø ta sanha, y'i jurumu wu jnɔ yaha,
lee l'a saha! Bani pii wa wà yee tε ni, pee ya Kile cε
wε. Nε ye yu yi mu, kønhø y'i li cε na yeeyε pyaa wo
shiige ki wa kere.

N'a daa fεε pu wo ceepuuro nivørø ti keree

³⁵ Ga wa na ba yege na xuu p'i da ba jnε jnegana
leke na wε? Na ceepuuro tekε tuugo ki da ba bye
pu mu wε?

³⁶ Yee jnε fungønyø baa fεε dε! Ma bu yashi nugi,
wu ya fønhø wε, wu da ga fin wε.

³⁷ Ma bu yashi le jnijε ni, shinma tuugo kemu wu
ma ba bye ge, ma jnε ma da kee shinma tuugo ke
wo shinma kaŋa nugi wε. Ga kee shinma tuugo ke
wo shinma pile ma ma nugi. Li na já bye kalapile,
kelee yaaga katii wo pile.

* ^{15:32} Ezayi 22:13

38 Shinma tugo kemu k'a taan Kile mu ge, w'a li fin na pye kee shinma tuugo ke wo tige. Kile ya yashi we beeeri pye wa beeeri ni wu tuugo tige.

39 Ali jni yañmuyo ye ye pyaa be, yee be wo ceexaara ti ne nigin we. Sipy a ceexaara ne ti ye, yaporogo be wo ceexaara ne ti ye, shazhaere ceexaara ne ti ye, fyaa be ceexaara ne ti ye.

40 Ya be ne wa fugba yañmuyo, ya be di ne wa niñe yañmuyo. Ga fugba yañmuyo ye, yee wo saana li ne li ye, niñe yañmuyo ye, yee be wo saana di ne li ye.

41 Caña ke wo saana le wa li ye, yeñe ke wo saana le wa li ye, wørø ki be wo saana le wa li ye. Ali wørø kiye pyaa be wo saana li ne nigin we.

42 Mu shiin xujene li be di wa. Sipy a ceepuuro ti ne ba shinma pile ne we, ti bu le niñe ni t'a fónhø. Ga ti ba ne, ti da vónhø nige we.

43 Ceepuuro ti ma le niñe ni na ti ta ti naha ya kolo, ti fanha be d'a xo, ga ti ba da ne, t'a ne ni baraga ni. Ti ba da le niñe ni, fanha ne ma bye ti ni we, ga ti ba da ne, t'a ne ni baraga ni.

44 Ti ba da le niñe ni, sipy a ceepuuro nidiire ti ma bye tii, ga ti ba da ne, Kile Munaa na jé ti ni. Ba l'a fiinñe na jo sipy a ceepuuro nidiire wa wa we, mu shiin li wa na jo Kile Munaa ya ceepuuro nivø temu be kaan ge, tee be wa wa.

45 Lee wuu na l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Koñø sheñshiimø we, wee wemu w'a pye Adama ge, Kile ya wu yàa, na niifeere munaa le wu ni, na pye sipy a.»* Ga kurogo wo Adama we, wee wemu wu ne Kirisa ge, a Kile di wee pye munaa, lee lemu l'a nìi sicuumø kaan ge.

* **15:45** Zhenëzi 2:7

46 Wemu w'a fənhε pa jaha na ge, wee ya ta pye munaa wo wu wε. Ga ceepuuro wo wu w'a fənhε pa jaha na, lee kadugo na a Munaa wo wu na pa.

47 Sipyä nizhiimε we, jnijε puuro ni w'a foro, wee jnε jnijε wo. Sipyä shuun wo we, wee wemu wu jnε Kirisa ge, wee ya yìri fugba we ni.

48 Piimu bεeri p'a foro jnijε puuro ni ge, pee bεeri jnε ba jnijε puuro wo wu jnε wε. Piimu bεeri pu jnε fugba wuu pu bε ge, pee bε na ba bye ba fugba wo wu jnε wε.

49 Ayiwa, wemu w'a yàa ni jnijε puuro ti ni ge, ba wee wo jaa jnε mε wèe na wε, wemu w'a yìri fugba wu ni ge, mu wee bε wo jaa da ba bye wèe na.

50 Na cebooloo, yemu na giin di jo ge, yee yi wa mε. Ceepuuro temu ya yàa ni ceexaara ni shishan ni ge, tee da ga já jé Kile wo saanra te ni wε. Yaaga kemu k'a fənri ge, kee da já bye yafənhəbaaga wε.

51 N'a da kañməjhənə la jo yi mu. Wèe bεeri wa da ba xhu wε, ga wèe bεeri pu da ba jnεri

52 taapile nigin funjø ni, jnεkoronø nigin funjø ni, maga ki sanja mεe li ba foro tuun wemu ni. Kee maga ki mεe li ba foro tuun wemu ni, xuu pu da jnε, na bye ni ceepuuro nivərø ta ni, temu ya fənri wε. Lee na ba wèe piimu ta jnì na ge, wèe na jnεri, na bye ni ceepuuro nivərø ti ni.

53 Bani li waha l'i waha, ceepuuro temu ya fənri ge, tee ya yaa na jnεri pye ceepuuro, temu ya fənri wε; ceepuuro temu ya xhuli ge, tee ya yaa na jnεri na pye ceepuuro, temu ya xhuli wε.

54 Ayiwa, tee ceepuuro te t'a fənri ge, tee ba jnεri na pye nivənhəbaara; tee ceepuuro te t'a xhuli ge, tee ba jnεri na pye nixhubaara, wee tuun wu ni

jomə pemu p'a ka Kile Kafila wu ni ge, pee nə na fa na: «Se ya ta xu na, na wu xə fəfəe.»*

⁵⁵ «ɛ xu, mii mu wo sefəerə t'i jne we? ɛ xu, mii mu wo səɔnrə t'i jne we?»*

⁵⁶ Jurumu baraga ni xu ya fanha taa na sipyii nəni, Kile wo saliya we, wee di fanha kaan jurumu bə mu.

⁵⁷ Ga baraga k'a dəri Kile na, wee wemu w'a se kaan wée mu wù Kafə Yesu Kirisa məgə na ge.

⁵⁸ Lee wuu na na cebooloo na taanjiiinə, yi la le yiye ni y'i lowagaa ta! Yi da se naha na tuun bəeri ni, Kafə wo kapyenjə ki ni! Yi li cə na labye wemu y'a byi Kafə mu ge, na wee da ba bye tawaga wo bada wə!

16

*P'a wari wemu pinne di zhə Zheruzaləmu n'a daa
fəe pu təgə ge*

¹ Ayiwa na cebooloo, wari wemu y'a da ba binnə, na wu yaha kari Zheruzaləmu wo Kile nagoo pu wo dəgə kaa na ge, yi la le yiye ni yi wu pinne na saha ni na wo nijoyo yi ni, n'a yemu jo Galasi wo n'a daa fəe pu mu wee wari wu pinnəgana na ge.

² Ba Dimazhi bəeri ya nə wə, lemu li jne wemu wo se ge, yi bəeri ma kee wolo wolo yaha kabanugo na na saha ni yi wo lada wu ni, kənhə di ga nə wà tuun wemu ni, yi ganha bu da yìri da wu shaa da binnəe wee tuun wu ni wə.

³ Di ba ba nə wà tuun wemu ni, sipyii piimu naha y'a da ba bulo ge, di səmə kan pee mu, y'a lemu pinne ta ge, p'i shə lee kan Zheruzaləmu ni.

* 15:54 Ezayi 25:8

* 15:55 Oze 13:14

4 Li ba shε da nago l'a nayε pyaa ki bε kashεε xø, na bε na binne zhe ni pu ni.

Pəli na ba jaagaa kiimu pye ge

5 N'a da ba shε Masedøni shεen pεrεgi, di na zhe foro yi na. Bani Masedøni fige ki ni n'a da ba doro.

6 La wa la ni n'a da zhe piiye pye yi mu, kelee na shε wiire ti bεeri pye yi mu. Wee tuun wu ni, yi na ba já na tεge, na na lø nø na tashεgε ni.

7 Bani na funjø wa di ba shε yi ja yε di doro le tøpjii le ni wε. Ga na funjø ki wa di ba shε tuun wa ta wà yi yíri, ni Kaføø w'a søø na lee koo yaha kunni.

8 Ga lee bε na n'a da gori Efese kulo li ni fo Pantekøti wu wo Kalene li ba nø.

9 Bani Kile w'a kujøgbøø la mugi wà nε mu na wo labye wu kaa na, ali na li ta na pεen pu bε ya jøhε.

10 Timote bu nø wà yi na, yi wu co xuuni kønhø wu ganha bu fya wε. Bani Kaføø wo kapyenjεe wu bε ya byi ba nε jøhε wε.

11 Yi ganha bu da wu cεreñε-ε dε! Yi wu tεge wu guri pa nø na na jañiñε na! Bani nε wu ni cebooloo pu sige.

12 Wemu wu jøwù ceborona Apøløsi ge, nε kunni ya sii wu kemε jøeri jo wu pinne ni cebooloo pu ni wu shε yi yíri. Ga nime wo zhe wu ya ta pye wuyε pyaa jidaan wε. Wu ba tuun watii ta wemu ya wu faha ge, wu na zhe.

Jomø pu taxøgø ni fò mujuu

13 Yi kori yaha jøi na! Y'i n'a daa wu co ni lowagaa ni! Samøhørø ti pye yi ni! Y'i bye ni baraga ni!

14 Y'a yi kapyegée ki bεeri pyi ni taanjøeegε ni!

15 Na cebooloo, y'a li cε na Sitefanasi ni wu puga sheen pu ni, na pee p'a pye Akayi fiige ki n'a daa fεe pu shenshiilee. Y'a li cε na p'a puyε kan xuuni fεfεεrε sipyii pu wo dεgε wu kaa na. Wee tuun wu ni n'a li shaa yi mu jo

16 y'a yaa na pee sipyii pii shi wo jømehεe coni, piimu bεeri p'a pu tεri wee labye we na ge, na fara pee bε na.

17 Ayiwa Sitefanasi, ni Føritunatusi, ni Akayikusi, pee na pa foro nε na naha, lee ya taan nε ni fo xuuni. Yee baara ya nε fø lemu ni ge, p'a pa lee jø fa.

18 P'a nε luu jøiŋε, na yee bε logoo jøiŋε. Y'a yaa na pii sipyii pii shi shaari pu saama pu na!

19 Azi fiige ki n'a daa fεe p'a yi shaari. Akilasi ni Pirisili, ni n'a daa fεe piimu p'a puyε pinneε pee kaban ge, pee bεeri ya yi shaari xuuni Kaføo wo karijøeegε ki funjø ni.

20 Cebooloo pu bεeri ya yi shaari! Y'a yiyε shaari ni fεfεεrε taanjøeegε fo ni!

21 Nε Pøli yε pyaa k'a we fø we wo kama pu ka na keye yi na.

22 Sipyä wemu wu jø Kaføo kaa ya dan ma ni-i ge, Kilε wu ma lanji. «Maranata» lee kɔri jø «Wù Kaføo, pa!»

23 Kaføo Yesu wo niime we wu kori yaha ni yi ni.

24 Yee bεeri kaa ya dan nε ni Yesu Kirisa wo karijøeegε ki funjø ni.

**KARIÑEÑGÉ NÇMEE NIVONÇ
New Testament and Shorter Old Testament in
Senoufo, Mamara**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mamara Sénofo (Sénoufo, Mamara)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2014-08-10, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

85728ed7-78f8-58e8-8967-0e976c0c2423